

HET LAND VAN AALST

Tijdschrift van de
Geschiedkundige
Vereniging
Het Land van Aalst

Het Land van Aalst

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

Uitgegeven door de geschiedkundige vereniging "Het Land van Aalst", met de steun van Vlaamse Gemeenschap, Provinciebestuur Oost-Vlaanderen, Stad Aalst en Stad Ninove.

Prijs voor een jaarabonnement:

Leden: € 17 - Steunende leden: € 25 - Beschermende leden: € 35

Te storten op rek. 393-0303276-46 van Het Land van Aalst,

Asserendries 118, 9300 Aalst

Internationale betalingen: IBAN: BE33 3930 3032 7646

BIC:BBRUBEBB

De vereniging werd opgericht in 1949 en heeft als werkgebied de gemeenten van de vroegere bestuurlijke eenheid het "Land van Aalst" in haar grootste uitgestrektheid, alsmede van enkele aangrenzende Oostvlaamse gemeenten (grosso modo de streek tussen Schelde en Dender). Initiatiefnemers en stichters waren + Albert Van Lil (beheerder 1949-66) en + Jozef Van Overstraeten (voorzitter 1949-52). Tot de stichters hoorden eveneens + Arthur Broeckaert, + Hendrik Vangasen (voorzitter 1954-63), + Jozef Van Cleemput, + Jozef De Brouwer, + Valère Gaublomme, + Frits Van Acker, + Basiel Boel, + Marcel Cornelis en + Jules Pieters. Latere voorzitters waren + Jozef Borremans (1953-1954), + Frits Courteaux (1963-1980) en Luc De Rijck (1980-1984) ervoorzitter.

Het bestuur van de vereniging is als volgt samengesteld:

Luc Robijns, voorzitter

Marcel Cock, ondervoorzitter

Lieve De Mecheleer (verslaggever), Luc Geeroms, Michel Igual Pacheco, Wenceslaus Mertens, Marc Uyttersprot (bibliothecaris-archivaris), Geert Van Bockstaele, Mieke Van Damme (beheerder), Dirk Van de Perre (redactiesecretaris), Georges Vande Winkel (bibliografie en website), Wilfried Vernaeve (bibliografie).

Ledenadministratie en algemene correspondentie:

Mieke Van Damme, Asserendries 118, 9300 Aalst

tel. 053 21 63 30

e-mail: vdmieke@skynet.be

Redactiesecretariaat en toezending kopij:

Dirk Van de Perre, Hoogstraat 23, 9401 Ninove-Pollare

tel. 054 33 73 27

e-mail: dirkvandeperre@skynet.be

E-mail vereniging: hetlandvanaalst@telenet.be

Website: <http://www.hetlandvanaalst.be>

Elke auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn artikel.

Zetel van de vereniging: Krokusstraat 1, 9308 Aalst-Hofstade

Kaftontwerp: Bart Maris

Druk: De Riemaecker Printing, Nukerkeplein 9, 9681 Nukerke 055 21 14 04

**BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS
VAN HET LAND VAN AALST 2010
(met aanvullingen uit vorige jaren)**

Georges VANDE WINKEL
Wilfried VERNAEVE

Met medewerking van Marcel Cock, Lieve De Mecheleer, Luc Geeroms, Michel Igual Pacheco, Wenceslaus Mertens, Luc Robijns, Marc Uyttersprot, Geert Van Bockstaele, Mieke Van Damme, Dirk Van de Perre

0. ALGEMEENHEDEN

Vakbibliografieën (016)

1 - VANDE WINKEL Georges; VERNAEVE Wilfried, *Bibliografie van de geschiedenis van het Land van Aalst 2009 (met aanvullingen uit vorige jaren)*, - *Het Land van Aalst*, 62, 2010, (3), p. 177-238.

Bibliografieën van personen (016.9)

2 - LAMARCQ Danny, *Bibliografie van Luc Van Durme*, - LAMARCQ Danny (red.); VAN DURME Luc; PEE Leo; VAN BOCKSTAELE Geert, *Laureaten van de Frans De Potter - Jan Broeckaertprijs : Luc Van Durme (2002) Leo Pée (2003)*, (Oost-Vlaams Verbond van de Kringen voor Geschiedenis. Reeks I : Laureaten, 1), Zottegem, Oost-Vlaams Verbond van de Kringen voor Geschiedenis, 2005, p. 13-17.

Bibliotheken (026/027)

3 - GADEYNE Guy, *Bibliotheek van het ex-Rijksarchief Ronse*, - *Annalen Geschied- en Oudheidkundige Kring van Ronse en het Tenement van Inde*, 59, 2010, p. 384-387.

Bevindt zich nu in het Rijksarchief Beveren.

Verenigingen (06)

4 - DE BOECK Dirk, *Na 50 jaargangen*, - *Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 50, 2010, (4), p. 65-66.

50-jarig jubileum van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere.

5 - LAMARCQ Danny (red.); VAN DURME Luc; PEE Leo; VAN BOCKSTAELE Geert, *Laureaten van de Frans De Potter - Jan Broeckaertprijs : Luc Van Durme (2002) Leo Pée (2003)*, (Oost-Vlaams Verbond van de Kringen voor Geschiedenis. Reeks I : Laureaten, 1), Zottegem, Oost-Vlaams Verbond van de Kringen voor Geschiedenis, 2005, 128 p.

6 - PEE Leo (red.); CASTELAIN Rik; LIEBAUT Hilaire; NOTTEBOOM Hugo; PEE Leo; VAN CAMPENHOUT Nico; VAN DE WOESTIJNE Paul; VERHAEGHE Elie, *Laureaten van de Frans De Potter - Jan Broeckaertprijs : Rik Castelain (2005) Hilaire Liebaut (2007) Hugo Notteboom (2009)*, (Oost-Vlaams Verbond van de Kringen voor Geschiedenis. Reeks I : Laureaten, 2), Dendermonde, Oost-Vlaams Verbond van de Kringen voor Geschiedenis, 2009, 184 p.

7 - VERNAEVE Wilfried, *Toespraak van de voorzitter op de algemene vergadering van 13/12/2009*, - *Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 37, 2010, (1), p. 3-7.

2. GODSDIENST

Christendom (23/28)

8 - KENIS Leo, *Religieonderzoek tijdens de modernistische crisis : Frans Cumont en religiewetenschap*, - *KADOC-Nieuwsbrief*, 2010, (5), p. 13-16.

Franz Cumont (Aalst 1868 - Sint-Pieters-Woluwe 1947).

Heiligen. Heiligenverering. Bedevaarten (235.3)

9 - DE SMET Lucien, *Scheldewindeke: verering van de H. Macharius*, - *Heemkundig Genootschap het Land van Rode*, 37, 2009, (147), p. 76-79.

10 - DEVOS Eric; COLLIN Ludo, "Behoet mine zinnen ...": *1150 jaar Sint-Hermes in Ronse*, (Kleine cultuurgidsen), Gent, Provinciebestuur Oost-Vlaanderen, 2010, 80 p.

11 - DIERICKX Fons, *Herderssem en het gestolen Sint-Antoniusbeeld*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 23, 2010, (1), p. 48-58.

12 - LEMMENS Gerard, *Acht Gentse bedevaarders op weg naar Bottelare verdronken in de Schelde te Merelbeke in 1685*, - *Heemkundig Genootschap het Land van Rode*, 37, 2009, (147), p. 82-83.

13 - POTS Luc, *Diefstal van een neo-gotisch beeld uit de Sint-Amandusparochiekerk Denderhoutem*, - *Mededelingen Heemkundige Kring Groot-Haaltert*, 30, 2010, (1), p. 13-20.

14 - POTS Luc, *De reconstructie van een onverwacht overlijden van een jongeman uit Denderhoutem te Lourdes - 5 augustus 1926*, - *Mededelingen Heemkundige Kring Groot-Haaltert*, 30, 2010, (3), p. 15-18.

Firmin Roelandt.

15 - UYTTERSROT Marc, *Een nieuwe beeld voor de parochiekerk van Hofstade*, - *Heemkundige Kring Denderland*, 8, 2010, (2), p. 60.

In 1876.

Kerkelijke kunst. Kerkklokken (246/247)

16 - DE VUYST Julien, *Gietijzeren grafkruisen in Herzele-Hillegem*, - *De Hellebaard*, 6, 2008, (2), p. 28-29.

17 - BIEBAUT Etienne, *Het hoofdaltaar van de Sint-Martinuskerk van Gijzegem*, - *Heemkundige Kring Denderland*, 8, 2010, (2), p. 41-46.

18 - BOURDEAUDHUI Jozef, *En er was maar één klok*, - *Businarias*, 14, 2010, (42), p. 15-18.

In de Sint-Britiuskerk van Etikhove (Wereldoorlog II).

19 - DE SCHRYVER Fredy, *De Nieuwerkerkse kruisweg door Petrus De Clercq, geschonken door Franciscus Van Landuyt*, - *Liniaal*, 33, 2010, (4), p. 29-31.

In 1858.

20 - LIESENS Gerrit; SOUFFREAU Georges L., *Een siegewerck (koorgestoelte) voor de notabelen van Burst (1643)*, - *Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 50, 2010, (1), p. 15.

21 - VAN DE PERRE Dirk, *Michiel Van der Voort, ontwerper van het altaar van de Collegekerk (1730)*, - *Jong & Oud*, 54, 2010, (220), p. 23-24.

Kerk van het Sint-Jozefscollege in Aalst.

Broederschappen. Confreries (255)

22 - DE VUYST Julien, *Het Genootschap van Franciscus-Xaverius te Nieuwerkerken*, - *Liniaal*, 33, 2010, (4), p. 24-26.

Vaandelwijding in 1874.

23 - DIERICKX Fons, *Broederschappen en confrerieën te Herdersem, - Heemkundige Kring De Faluintjes*, 23, 2010, (3), p. 317-324.

Bisdommen. Kapittels. Parochies. Pastoors. Kerkarchieven (262)

24 - BEECKMANS Luk, *De parochiezaal "Sint-Katharina" te Steenhuize-Wijnhuize, - De Hellebaard*, 8, 2010, (4), p. 55-57.

25 - DE SCHRYVER Fredy, *De Nieuwerkerkse pastoors J.B. Van der Eeckt en C.L. De Vos en hun mobiele nalatenschap, - Liniaal*, 33, 2010, (1), p. 13-20.

Inboedelverkoop na het overlijden van pastoor J.B. Van der Eeckt (1864) en C.L. De Vos (1882).

26 - DE VUYST Julien, *Constant Remes, een 19de-eeuwse pastoor in St.-Lievens-Esse, - De Hellebaard*, 8, 2010, (3), p. 46-48.

Constant Remes (Wetteren 1799 - Sint-Lievens-Esse 1882).

27 - DE VUYST Julien, *Pater Eventius, pastoor van Woubrechtgem, - De Hellebaard*, 8, 2010, (4), p. 58.

Arnold Van Gemert (° Breda 1928).

28 - OLSEN Jan, *Tweehonderd jaar geleden werd Victor Dechamps, aartsbisschop van Mechelen en kardinaal, te Melle geboren, - Heemkundige Vereniging De Gonde*, 38, 2010, (3), p. 2-8.

29 - VAN BOCKSTAELE Geert, *Inventaris van de kerkarchieven van Brakel (Elst, Everbeek, Michelbeke, Nederbrakel, Opbrakel, Parike en Zegelsem), (Oost-Vlaams Verbond van de Kringen voor Geschiedenis. Reeks II : Inventarissen, 10), Zottegem, Oost-Vlaams Verbond van de Kringen voor Geschiedenis, 2010, 235 p.*

30 - VAN BOCKSTAELE Geert, *Inventaris van de kerkarchieven van Herzele (Borsbeke, Herzele, Hillegem, Ressegem, Sint-Antelinks, Sint-Lievens-Esse, Steenhuize-Wijnhuize en Woubrechtgem), (Oost-Vlaams Verbond van de Kringen voor Geschiedenis. Reeks II : Inventarissen, 11), Zottegem, Oost-Vlaams Verbond van de Kringen voor Geschiedenis, 2010, 165 p.*

31 - VAN HOFSTRAETEN Bram, *De dignitarissen en grote kanunniken van het kapittel van Sint-Goedele en Sint-Michiel te Brussel (1430-1559), - Jaarboek voor Middeleeuwse Geschiedenis*, 13, 2010, p. 210-260.

Met vermelding van o.m. Martinus Coels (afkomstig uit Aalst) en Nicolaus Clopper (Liedekerke).

32 - VERMOESEN Ben, *Uit het manuaal van pastoor Goetgebuer (Meldert 1747-1800)*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 23, 2010, (1), p. 76-85; (4), p. 474-484.

Missionering (266)

33 - DE PRIJCK Mieke; DE TANT Fernand, *E. Pater scheutist Leo Van den Bossche gaf zijn leven in Mongolië*, - *Triverius*, 40, 2010, (1), p. 19-26.

Leo Van den Bossche (Opbrakel 1886 - China 1927).

34 - VAN TRIMPONT Marc, *Jaak Geysels (pater Willibrord, c.j.) 17 jaar directeur van het 'Collège Saint Joseph' in Bulongo (Kasai), 1958-1975*, - *Gerardimontium*, 2010, (233), p. 3-11.

Christelijke religieuze ordes (271)

35 - COPPENS Jan, *Van klooster tot kazerne, deel 1: het voormalig franciscanessenklooster tussen Penitentenstraat en Dender*, - *Gerardimontium*, 2010, (234), p. 9-25.

Van de 16de tot de 18de eeuw.

36 - VERMOESEN Ben, *Abdij Affligem gedenkt haar missionarissen*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 23, 2010, (1), p. 17-21.

37 - PEERSMAN Catharina, «*Litteris vulgariter in lingua romana expositis*» : *l'ancien français dans les chartes de l'abbaye de Ninove : étude de cas d'un siècle mouvementé (1250-1350)*, - , *Por s'onor croistre : mélanges de langue et de littérature médiévales offerts à Pierre Kunstmann*, Ottawa, David, 2008, p. 289-301.

38 - PEERSMAN Catharina, *Une approche actuelle de matériaux médiévaux : les chartes de l'abbaye de Ninove sous l'angle de la sociolinguistique historique*, - AQUINO-WEBER Dorothee. (ed.); COTELLI S. (ed.); KRISTOL A. (ed.), *Sociolinguistique historique du domaine gallo-romain : enjeux et méthodologies*, Berne, Peter Lang, 2009, p. 153-174.

39 - PEERSMAN Catharina, *Du latin aux langues vernaculaires : les traces explicites des langues parlées dans les chartes latines*, - *Studies van de Belgische Kring voor Linguïstiek*, 1, 2006, p. 1-13.

Gebaseerd op de oorkonden van de premonstratenzer abdij van Ninove (tot 1350). Enkel online raadpleegbaar op 'http://webh01.ua.ac.be/linguist/SBKL/paps2006/pee2006.pdf'.

40 - PEERSMAN Catharina, *L'essor et l'emploi des langues vernaculaires dans les chartes de l'abbaye de Ninove (1137-1350), avec une attention particulière pour l'ancien français*, 2 dl., Leuven, KU Leuven (onuitgegeven doctoraal proefschrift), 2009, 202 en 73 p. + CD-ROM.

41 - VAN DE PERRE Dirk, *De herberg van de abdij van Ninove te Dendermonde*, - *Gedenkschriften van de Oudheidkundige Kring van het Land van Dendermonde*, 29, 2010, p. 299-309.

In de 15de en 16de eeuw. Met afbeelding van zegel uit 1202 van Adelize van Dendermonde, vrouwe van Ninove.

42 - VAN BIESEN Fred, *Eerwaarde pater Frans Peerlinck vijftig jaar priester*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 23, 2010, (3), p. 349-357.

E.P. Frans Peerlinck, Redemptorist (°Moorsel 1933).

43 - BLANCKE Jan, *De kapel en refter van de zusters Sint-Vincentius a Paulo in Gijzegem*, - *Heemkundige Kring Denderland*, 8, 2010, (1), p. 33-36.

44 - DE SMET Lucien; DE GANCK Dirk; VAN WASSENHOVE Lieve; VERVUST Lieve; DE MULDER Bianca, *Om de liefde Gods : een venster op het leven van de lokale kloostergemeenschappen in Oosterzele*, Gent, Pinguin, 2010, 168 p.

Met kloosters in Balegem, Gijzenzele, Landskouter, Moortsele, Scheldewindeke.

45 - DE VUYST Julien, *Het klooster te Ressegem*, - *De Hellebaard*, 6, 2008, (1), p. 10-12.

46 - STROBBE Karel; SUENENS Kristien, *Zusters Kindsheid Jesu 1835-2010*, Leuven, KADOC, 2010, 327 p.

Met gegevens over de kloosters van Elene en Leeuwergem, maar ook gegevens over Aalst, Aspelare, Buggenhout, Deftinge, Geraardsbergen, Lierde, Ninove, Ronse, Sint-Lievens-Esse, Viane, Zottegem.

47 - VAN SCHOORISSE Willy, *Het klooster van Sint-Maria-Horebeke*, - *Triverius*, 40, 2010, (1), p. 43-45; (2), p. 16-17; (4), p. 18-20.

In de 19e en 20e eeuw.

Stevenisme (273)

48 - DE TEMMERMAN Ludwig, *Stevenisten in Everbeek*, - *Triverius*, 40, 2010, (1), p. 38-42.

3. SOCIALE WETENSCHAPPEN

Migratie (314)

49 - VUYLSTEKE Marc, *Emigratie vanuit de Vlaamse Ardennen naar Argentinië (1880-1890)*, - *Triverius*, 40, 2010, (3), p. 35-51; (4), p. 21-38.

50 - MUYLAERT Jan, *België heeft ons niets meer te bieden*, - *Mededelingen Heemkring Okegem*, 32, 2007, (3), p. 84-86.

Emigratie naar Mexico.

51 - VAN DER HAEGEN Marc, *Free Van der Haegen pendelde naar Amerika*, - *Dender-stam*, 30, 2010, (3), p. 87-91.

52 - VAN DER SPEETEN Jozef, *Okegemse landverhuizers naar Amerika*, - *Mededelingen Heemkring Okegem*, 31, 2006, (3), p. 77-95.

53 - VUYLSTEKE Marc, *Emigratie vanuit de Vlaamse Ardennen naar Argentinië (1880-1890)*, - *Businarias*, 14, 2010, (42), p. 21-37.

Eugeen Schepens uit Welden (° 1853).

54 - VUYLSTEKE Marc, *Een immigrant uit Schorisse in Argentinië*, - *Businarias*, 14, 2010, (41), p. 28-33.

Judocus Vanderdonckt (° Schorisse 1867).

Feodalisme (321.17)

55 - DONCHE Pieter A., *Edelen en leenmannen van Vlaanderen 1437*, Berchem, in eigen beheer, 2010, 396 p.

In dit boek worden vele honderden edelen en grote leenmannen van Vlaanderen uit de eerste helft van de 15de eeuw geïdentificeerd. Gegroepeerd volgens 21 steden of kasselrijen bestrijken zij het gebied dat thans gedekt wordt door de huidige provincies Oost- en West-Vlaanderen, Frans-Vlaanderen en Zeeuws-Vlaanderen. Een lijst van ongeveer 670 namen, die rond 1437 opgemaakt werd was het uitgangspunt. Deze lijst werd oorspronkelijk opgemaakt door de Bourgondische Rekenkamer te Rijsel en registreerde welke edelen en leenmannen van Vlaanderen krachtens hun leentrouw aan de hertog van Bourgondië militaire dienst verschuldigd waren.

Verkiezingen (324)

56 - DUQUET Frans, *Anekdoten uit de dorpspolitiek ten tijde van pastoor Van Meerven*, - *Heemkundig Genootschap het Land van Rode*, 37, 2009, (145), p. 17-19.

In Letterhoutem (19de en 20e eeuw).

Kolonisatie (325)

57 - DE RYCK Johan, *Petrus Cosijns een oud-koloniaal uit Burst, - Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 50, 2010, (4), p. 110.

Vlaamse Beweging (329)

58 - VAN RYSEL Daniël, *Vergeeten Gentse schrijvers: Willem Rogghé (Aalst 1824 - Gent 1896)*, - *Ghendtsche Tydinghen*, 39, 2010, (6), p. 508-509.

Willem Rogghé was journalist, kunstverzamelaar, letterkundige en polemist.

59 - VUYLSTEKE Marc, *Omer Wattez 75 jaar geleden overleden, - Businarias*, 14, 2010, (42), p. 13-14.

Arbeid. Arbeidsongevallen (331)

60 - BUTS Hugo, *Slecht nieuws uit Brugge : Carel Roelandts uit Nieuwerkerken had er een arbeidsongeval, - Dender-stam*, 30, 2010, (4), p. 120.

In 1759.

61 - DE SCHRYVER Fredy, *1759 : Carel Roelandts uit Nieuwerkerken maakt val in Brugge, - Liniaal*, 33, 2010, (4), p. 12-14.

62 - DEWAELE Geert; FRANSEN Guy, *Werken in de Denderstreek : 1880-1980, (Beelden van een eeuw : 1880-1980, 4)*, Groot-Bijgaarden, Corelio Publishing, 2010, 12 p.

Bijlage bij "Het Nieuwsblad" van 24 november 2010 met becommentarieerde foto's en postkaarten.

63 - GOOSSENS Geert, *Een vergeelde fotokaart uit 1911: een verhaal over Franschmans en wielerliefhebbers in Borsbeke en in Domont, - De Hellebaard*, 8, 2010, (2), p. 32-35.

Belastingen (336.22)

64 - DE SMET Lucien, *Onrust te Oosterzele in 1822 omwille van de maalbelasting, - Heemkundig Genootschap het Land van Rode*, 37, 2009, (145), p. 12-16.

Bankwezen (336.7)

65 - VANDEWEYER Luc, *De N.V. Vlaamsche Deposito- en Leenbank; het financiële luik van de zuilvorming in dienst van het Vlaams-nationalisme, - Wetenschappelijke Tijdingen*, 69, 2010, (3), p. 246-266.

Handel (339)

66 - DE MOOR Denise, *Herzele: handelszaken in de Peperstraat (van 1920 tot nu)*, - *De Hellebaard*, 6, 2008, (1), p. 7-9.

67 - DERUYCK Bert, *Maurits Van Neck begon als voyageur in koffie bij Maeskes Roem*, - *Heemkundige Kring Denderland*, 8, 2010, (2), p. 65-67.

Criminaliteit (343)

68 - DE SMET Lucien, *1695: getuigenverhoor naar de doodsoorzaak van Joos De Cock uit Balegem door het leenhof Balegem-Scheldewindeke-Moortsele*, - *Heemkundig Genootschap het Land van Rode*, 37, 2009, (147), p. 80-81.

69 - KEUPPENS Hubert, *Het gebeurde 100 jaar geleden: het stropersdrama van 16 januari 1910*, - *Rond de Stenen Linde*, 35, 2010, (1), p. 1-7.

70 - VALENTIJN André, *Bekende zwerver en landlopers in Ressegem en omstreken*, - *De Hellebaard*, 8, 2010, (1), p. 10-13.

71 - GOETHALS Patrick, *Moordpartij door Franse soldaten op het kerkhof van Hillegem in de zomer van 1697*, - *De Hellebaard*, 8, 2010, (1), p. 14-15.

72 - LEMMENS Daniël, *Melle en de roversbenden in Vlaanderen*, - *Heemkundige Vereniging De Gonde*, 38, 2010, (1), p. 3-6.

73 - SCHEERLINCK John; DE LOOSE Willy, *Haaltertse vechtersbazen en kruimeldieven*, - *Mededelingen Heemkundige Kring Groot-Haaltert*, 30, 2010, (1), p. 21-24.

In de 19de eeuw.

Pachtcontracten (347)

74 - LIESSENS Gerrit, *Verpachting van de eigendommen van de abdij van Anchin in de omgeving van Aaigem in de zestiende eeuw*, - *Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 50, 2010, (2), p. 30-35; (3), p. 54-56.

Anchin in de omgeving van Douai (Noord-Frankrijk).

Testamenten. Nalatenschappen. Staten van goed (347.6)

75 - BAELE Rita, *Wat leert ons een teruggevonden akte van 1812 ?*, - *De Zwalmgalm*, 15, 2010, (3), p. 25-29.

76 - DE VUYST Julien, *Jan Baptista Vidts uit Herzele zoekt zekerheid na de dood*, - *De Hellebaard*, 8, 2010, (1), p. 7.

Testament uit 1794.

77 - SOUFFREAU Georges L., *De staten van goed van de heerlijkheid Burst Bambrugge Zonnegem en Kottem (1623-1795)*, Woubrechtgem, in eigen beheer, 2010.

Handelsrecht (347.75/76)

78 - VANDEWEYER Luc, *Archief van de Dienst van het Sekwester van de Administratie der Domeinen. Archives du Service du Séquestre de l'Administration des Domaines 1919-1996*, 2 dl., (*Algemeen Rijksarchief : inventarissen*, 484), Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2010.

Rechtbanken (347.9)

79 - DE SCHRYVER Fredy, *Maal en de vierschaar*, - *Liniaal*, 33, 2010, (1), p. 21-25.

Rechtspraak in Nieuwerkerken tijdens het Ancien Régime.

80 - LEYDER Dirk, *Les archives du Grand Conseil des Pays-Bas à Malines (vers 1445-1797)*, (*Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën : gidsen*, 73), Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2010.

Politie. Brandweer (351.7)

81 - VAN DRIESSCHE Luc, *Politieverordeningen uit 1939*, - *Salvator Mededelingen Wieze*, 20, 2010, (64), p. 13-28.

Te Wieze.

82 - SONCK Paul, *Het brandt in Beek*, - *Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 50, 2010, (4), p. 107-109.

Lokaal en regionaal bestuur (352/353)

83 - DE CHOU Freddy, *Biografisch repertorium van de dienstverleners van Nieuwenhove (1800-2000)*, - *Gerardimontium*, 2010, (231), p. 27-35.

84 - DE CHOU Freddy, *De vergeten fusie: het bestuurlijk kanton Geraardsbergen 31 augustus 1795 - 13 februari 1796*, - *Gerardimontium*, 2010, (232), p. 19-21.

85 - DE SUTTER Prosper, *De politieke en bestuurlijke geschiedenis*

van Nieuwerkerken, - *Liniaal*, 33, 2010, (1), p. 38-44; (2), p. 41-48; (3), p. 40-56; (4), p. 32-56.

Vorige bijdragen opgenomen in de bibliografie 2009 nr. 100.

86 - DEPROST Luc, *Oude ambten en daarvan afgeleide familienamen, - Dender-stam*, 30, 2010, (1), p. 21-32.

Vorige bijdragen opgenomen in de Bibliografie 2009 nr. 113.

87 - SOUFFREAU Georges L., *De heerlijkheden Ter Dorent en Ter Moeren te Burst (1405-1794) met hun pachthoven*, Woubrechtgem, in eigen beheer, 2010.

88 - SOUFFREAU Georges L., *De heerlijkheid Burst Bambrugge Zonnegem en Kottem*, Woubrechtgem, in eigen beheer, 2010.

89 - TOPKE H., *Van Koördinatiekomitee tot Culturele Raad : 1959-2009*, Lede, Culturele Raad, 2009, 40 p.

90 - VAN DRIESSCHE Luc, *Hulde aan burgemeester Raymond Van Roy, - Salvator Mededelingen Wieze*, 20, 2010, (65), p. 20-22.

In 1947 te Wieze.

91 - VAN ISTERDAEL Herman, *De financiële ondergang van een adellijke vrouw: Maria Adriana de Boussu, vrouw van Okegem en Idevoorde (1615-1691)*, - *Mededelingen Heemkring Okegem*, 35, 2010, (1), p. 1-19.

92 - VERNAEVE Wilfried, *Regesten op de Wettelijke Passeringen van de stad Aalst : mei 1780 - april 1786 (Registers nr. 1418-1422 van het Oud Archief Aalst bewaard in het stadsarchief te Aalst)*, Aalst, Dirk Martenscomité i.s.m. de Geschiedkundige Vereniging Het Land van Aalst, 2009, 6+111+80 p.

93 - VERNAEVE Wilfried, *Regesten op de Wettelijke Passeringen van de stad Aalst : april 1786 - mei 1792 (Registers nr. 1423-1427 van het Oud Archief Aalst bewaard in het stadsarchief te Aalst)*, Aalst, Dirk Martenscomité i.s.m. de Geschiedkundige Vereniging Het Land van Aalst, 2009, 6+100+78 p.

94 - VERROKEN Erik, *Genealogie vande Heren van Maarke (1196-1466) en hun verwanten, - Handelingen van de Geschied- en Oudheidkundige Kring van Oudenaarde*, 47, 2010, p. 55-149.

95 - VINDEVOGEL Rose, *De heerlijkheid Melsen - Heren van Melsen*,

- *Heemkundig Genootschap het Land van Rode*, 37, 2009, (147), p. 57-64.

96 - BUTS Hugo, *Burgerlijke stand en indeling van de burgerlijke en gerechtelijke entiteiten*, - *Dender-stam*, 30, 2010, (2), p. 43-48.

Defensie. Krijgsgeschiedenis. Wapens (355)

97 - BEECKMANS Luk; REDANT Gabriël, *Verborgen wapens uit Borsbeke*, - *De Hellebaard*, 6, 2008, (2), p. 19-20.

98 - DE VUYST Julien, *Herzelenaars in het leger van de Erfenisoorlog*, - *De Hellebaard*, 8, 2010, (2), p. 31.

In 1747.

99 - NEIRINCK Paul, *Februari 1679 : Lodewijk XIV legt Melle een oorlogsbelasting op*, - *Heemkundige Vereniging De Gonde*, 38, 2010, (2), p. 11-13.

100 - PYPE Pedro, *Een kanonskogel te Maarke-Kerkem*, - *Businarias*, 14, 2010, (41), p. 27.

101 - VAN BIESEN Fred, *Luitenant-generaal Florkin uit Moorsel*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 23, 2010, (1), p. 115-127.

102 - VAN DE MAELE Romain John, *Soldaten uit de Denderstreek in dienst van het Koninklijk Nederlands (Oost-)Indisch Leger*, - *Het Land van Aalst*, 62, 2010, (3), p. 239-241.

Wereldoorlogen (355 WOI/355 WOII)

103 - BROUCKE Roger, *De Faluintjes 1914-1918 : Moorsel, Meldert, Herdersem en Baardegem tijdens de Eerste Wereldoorlog*, Erembodegem, Flying Pencil, 2009, 207 p.

104 - DE BRAUWER Jozef, *Oordegem en Smetlede tijdens de Grote Oorlog 1914-1918*, .Lede, s.n., 2008, 156 p.

105 - DE SCHRYVER Fredy, *"Private" Theophildus Van Vaerenbergh : Nieuwerkerkse gesneuvelde Wereldoorlog I*, - *Liniaal*, 33, 2010, (3), p. 21-24.

106 - DE SCHRYVER Fredy, *Gesneuvelde soldaten uit W.O. I*, - *Liniaal*, 33, 2010, (1), p. 29-37.

Uit Nieuwerkerken.

107 - FONCK Antoine, *Evarist De Meerleer - Borsbeke tijdens WO I*, - *De Hellebaard*, 6, 2008, (4), p. 57-58.

108 - FONCK Antoine, *De Hollanders*, - *De Hellebaard*, 6, 2008, (4), p. 59-60.

Militairen in Nederland geïnterneerd tijdens Wereldoorlog I.

109 - FONCK Antoine, *Werk ter aandenken van den Belgischen soldaat*, - *De Hellebaard*, 6, 2008, (4), p. 62-63.

Gesneuvelden in Wereldoorlog I.

110 - KERKHOVE Herman, *Hoe een vijftienjarige het laatste oorlogsjaar beleefde : Germain De Rouck*, - *Annalen Geschied- en Oudheidkundige Kring van Ronse en het Tenement van Inde*, 59, 2010, p. 235-319.

In Wereldoorlog I.

111 - POTS Luc, *De opvang van Hongaarse kinderen in Atomse pleeggezinnen 1926*, - *Mededelingen Heemkundige Kring Groot-Haaltert*, 30, 2010, (4), p. 2-8.

112 - REDANT Gabriël, *Essenaar Jules De Koker oorlogsinvalide WO I*, - *De Hellebaard*, 6, 2008, (4), p. 53-56.

113 - REDANT Gabriël, *WO I: verhalen uit Woubrechtgem*, - *De Hellebaard*, 6, 2008, (3), p. 50-52.

114 - TIMMERMAN Hubert, *Joannes De Pero (23 december 1869 - 7 augustus 1918)*, - *Heemkundige Kring Denderland*, 8, 2010, (4), p. 145-147.

Oorlogsslachtoffer in Wereldoorlog I.

115 - VAN BRANDEN Gudrun, *Beschermingen: oorlogsmonumenten in Oost-Vlaanderen*, - *Monumenten, Landschappen en Archeologie*, 29, 2010, (6, Binnenkrant), p. 5-9.

Voor ons werkgebied in Aalst, Gavere, Geraardsbergen, Merelbeke, Ninove, Sint-Lievens-Houtem, Zottegem.

116 - VAN CAENEGHEM Paul, *Oorlogsjournaal 1914-1918 van het 'Maison de Melle'*, - *Heemkundige Vereniging De Gonde*, 38, 2010, (1), p. 14; (2), p. 14-16; (3), p. 14-15.

117 - VAN DE PERRE Arnold (inl.); BROUCKE Roger, *Live and remember*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 23, 2010, (3), p. 276-

283; (4), p. 410-419.

Gesneuvelden uit Moorsel in de Eerste Wereldoorlog.

118 - D'HAESELEER Carlos, *De BAHA (Belgian Aviation History Association) en de Lancaster van Moenebroek*, - *Dendriet*, 9, 2010, (3), p. 4-8.

Vliegtuig neergestort tijdens WOII.

119 - DE JONGE Arnold, *Soldatengraven in Horebeke*, - *Triverius*, 40, 2010, (3), p. 52-53.

Uit Wereldoorlog II.

120 - DE MOOR Denise, *Ook Herzele had zijn oorlogsbelevissen ...*, - *De Hellebaard*, 8, 2010, (2), p. 30.

In Wereldoorlog II.

121 - DE VUYST Julien, *De klok van Vlierzele weggehaald door de Duitsers*, - *Heemkundig Genootschap het Land van Rode*, 37, 2009, (145), p. 23-24.

122 - DIERICKX Fons, *Herdersem en de Tweede Wereldoorlog*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 23, 2010, (2), p. 176-192.

123 - DUPREZ Michel, *1 mei 1945: 65 jaar geleden keerde verzetstrijdster Bea Rigaux uit Meilegem ... terug naar huis*, - *De Zwalmgalm*, 15, 2010, (2), p. 12-14.

124 - D[E] L[OOSE] W[ily], *Kerksken 1943 - Steunfonds voor geteisterden*, - *Mededelingen Heemkundige Kring Groot-Haaltert*, 30, 2010, (3), p. 13.

125 - HOEK Herman; THURING G. (uitg.); SLIEPENBEEK Peter (voorwoord), *Dagboek van pastoor Hoek. Stichting van de nieuwe parochie te Groesbeek-Breedeweg door pastoor H. Hoek in 1933. De operatie Market-Garden, 17 september 1944, en de landingen van de 82 U.S Airborne Divisie rond Nijmegen. Frontgebied tussen Maas en Waal. De evacuatie van 10.000 Nederlanders uit dit gebied naar België, november 1944-juni 1945. Terugkeer en wederopbouw*, Gennep, Grafisch bedrijf H.W. Janssen, 1976, 264 p.

In de winter 1944/1945 werden vele duizenden Nederlanders opgevangen in bijna alle gemeenten langs de Dender ten zuiden van Aalst en rond Ninove en Geraardsbergen. Met talloze vermeldingen van die dorpen. Pastoor Hoek 1904-1972) stond de vluchtelingen bij vanuit Ninove. Zijn Utrechtse collega B. Kemme, toen student in Nijmegen, deed dit vanuit Geraardsbergen.

126 - MOENS Wilfried, *70 jaar geleden was Louis De Landsheer uit Moorsel krijgsgevangene in Oostenrijk*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 23, 2010, (4), p. 508-510.

Louis De Landsheer (Moorsel 1916 - 1986).

127 - SURDIACOURT Dirck, *Het Vaderland waardeert uw offer!*, - *Gerardimontium*, 2010, (232), p. 3-10.

128 - VAN DE VELDE Frydda, *Het gebeurde op 10 mei 1940 omstreeks 3 uur in de namiddag ...; verhaal van Georges M. De Waele*, - *De Zwalmgalm*, 15, 2010, (3), p. 5-7.

Gezondheidszorg (364.1)

129 - CAUDRON Freddy, *Iedereen is weer gezond ...; stadsverslag over het jaar 1866*, - *Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 37, 2010, (1), p. 22-23.

130 - DIERICKX Fons, *Geneeskunde en gezondheidszorg in de Faluintjes*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 23, 2010, (4), p. 442-463.

131 - PREMEREUR André, *Het "Hospies" te Deftinge*, - *Triverius*, 40, 2010, (1), p. 4-12.

In de 19de en 20e eeuw.

Schoolstrijd (372)

132 - VAN DE MAELE Romain John, *Pieter Daens en de Herdersemse 'schooloorlog' van 1910*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 23, 2010, (3), p. 325-337.

Onderwijs (373)

133 - DE TROYER Roger, *Het pensionaat te Heldergerm - 1863*, - *Mededelingen Heemkundige Kring Groot-Haaltert*, 30, 2010, (3), p. 14.

134 - GOOSSENS Geert, *Het gemeentelijk onderwijs in Borsbeke in de 19de eeuw*, - *De Hellebaard*, 6, 2008, (2), p. 21-27.

135 - LIESSENS Gerrit, *Tschool is uit - de katten komen uit; schoolstrijd (1879-1884) en schoolvrede in Aaigem*, - *Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 50, 2010, (4), p. 84-95.

136 - OCKELEY Jaak, *De "Enquête scolaire" in Teralfene (1880)*, - *Eigen Schoon en De Brabander*, 93, 2010, (2), p. 157-180.

137 - HERMANS M., *La fondation des collèges jésuites dans les Pays-Bas et la principauté de Liège et l'intervention des pouvoirs urbains*, - DESMETTE Philippe (red.), *Eglise, pouvoir civil et enseignement (XVIIe-XVIIIe siècle)*, (Centre de recherches en histoire du droit et des institutions. Cahiers, 29), Bruxelles, Facultés universitaires Saint-Louis, 2008, p. 9-31.

Met vermelding van Aalst.

138 - UYTTERSROT Marc, *Het internaat en de normaalschool van Gijzegem*, - *Heemkundige Kring Denderland*, 8, 2010, (2), p. 58-59.

Jeugdwerk (374.3)

139 - D'HERDE Peter, *Meer dan 40 jaar een jeugdhuis in Erpe*, - *Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 50, 2010, (2), p. 21-29.

140 - DE TEMMERMAN Ludwig, *40 jaar jeugdclub Alfa*, - *Triverius*, 40, 2010, (4), p. 62-70.

In Opbrakel.

141 - LANGOUCHE Jessica, *Het archief van JNM Zottegem versus schimmel*, - *Brood*

Rozen, 14, 2009, (3), p. 112-115.

JNM = Jeugdbond Natuur en Milieu.

Universitair onderwijs (378)

142 - SURDIACOURT Dirck, *Arthur Broekaert en zijn keuze voor de Vlaamse Hoogeschool te Gent (1916-1918)*, - *Gerardimontium*, 2010, (230), p. 3-15.

Vrijtijdsbesteding. Toerisme (379.8)

143 - DEWAELE Geert; FRANSEN Guy, *Vrije tijd in de Denderstreek : 1880-1980*, (*Beelden van een eeuw : 1880-1980*, 6), Groot-Bijgaarden, Corelio Publishing, 2010, 12 p.

Bijlage bij "Het Nieuwsblad" van 26 november 2010 met becommentarieerde foto's en postkaarten.

144 - CALLAERT Philippe, *Fietspad Leirekensroute*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 23, 2010, (3), p. 269-275; (4), p. 404-409.

145 - UYTTERSROT Marc, *Toeristische zegels, de Sint-Martinuskerk en de eerste 'Handelsfoor' in Aalst 1926*, - *Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 37, 2010, (3), p. 60-67.

146 - WAMBACQ Liliane; VAN DE VELDE Frydda, *Op verhaal komen in Zwalm*, - *De Zwalmgalm*, 15, 2010, (4), p. 9-15.

147 - WAMBACQ Liliane, *Welkom te Zwalm, het 12-dorpenparadijs*, - *De Zwalmgalm*, 15, 2010, (1), p. 15-17.

Heemkunde. Volkskunde (39)

148 - OCKELEY Jaak, *In memoriam : Jozef Van Haver (Wieze 1926 - Herdersem 2009)*, - *Ascania*, 52, 2009, (3), p. 81-82.

Kleding (391)

149 - VANNOPPEN Henri, *Van hoed tot ondergoed : streekdrachten in Vlaanderen - les costumes traditionnels en Flandre - Volkstrachten in Flandern - tradiional costumes in Flanders - vestimenta tradtional de Flandes*, Leuven, Davidsfonds, 2010, 321 p.

Levenscyclus (392)

150 - DE NOYETTE Guy; VERSCHRAEGEN Matthijs, *Interview met Denis Ghyselinck, de honderdjarige van Munkzwalm*, - *De Zwalmgalm*, 15, 2010, (4), p. 27-30.

151 - DEWAELE Geert; FRANSEN Guy, *De jeugd van de Denderstreek : 1880-1980, (Beelden van een eeuw : 1880-1980, 2)*, Groot-Bijgaarden, Corelio Publishing, 2010, 12 p.

Bijlage bij "Het Nieuwsblad" van 22 november 2010 met becommentarieerde foto's en postkaarten.

152 - HEYVAERT Herman, *Justine en Nazarine Loos samen 206 jaar*, - *Salvator Mededelingen Wieze*, 20, 2010, (64), p. 3-4.

In Wieze.

153 - VALENTIYN André, *Twee honderdjarigen uit Ressegem*, - *De Hellebaard*, 8, 2010, (2), p. 17-21.

Maria Haesaert (1903-2003), Alma Van Liedekerke (1908-2010).

Huwelijk (392.5)

154 - BRANTEGEM Herman, *Huwelijksgebruiken te Okegem*, - *Mededelingen Heemkring Okegem*, 32, 2007, (2), p. 33-42.

155 - DERUYCK Bert, *Twee Hofstadenaars huwen in de Tempel der Wet in Lede*, - *Heemkundige Kring Denderland*, 8, 2010, (2), p. 47-50.

Op 10 Ventôse VIII (= 1 maart 1800).

Prostitutie (392.6)

156 - VAN DER BRACHT Koen, *Prostitutie en zelfmoord in de Dendersteden Dendermonde, Aalst, Ninove en Geraardsbergen tijdens de Bourgondische periode (1385-1515)*, - *Het Land van Aalst*, 62, 2010, (1), p. 55-88; (2), p. 133-176; (4), p. 303-330.

Vorige bijdrage opgenomen in de Bibliografie 2009 nr. 160.

Herbergen (392.8)

157 - DE CLERCK Jan C.A., *Oude herbergen en herbergnamen in Baardegem*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 23, 2010, (2), p. 144-175; (3), p. 284-313; (4), p. 420-441.

158 - DE PAUW Freddy, *Een eeuw Boekelse horeca: van Emma's café tot Johan's lodge*, - *De Zwalmgalm*, 15, 2010, (1), p. 11-14.

159 - DE RUYVER Luc, *Overzicht van de herbergen te Schelderode, Bottelare en Munte*, - *Heemkundig Genootschap het Land van Rode*, 37, 2009, (146), p. 50-52.

In 1779.

160 - DE SCHAMPHELAERE Jozef, *Herbergen te Oosterzele*, - *Heemkundig Genootschap het Land van Rode*, 37, 2009, (145), p. 20-21.

In de 18e eeuw.

161 - REDANT Gabriël, *Café 't Sterreken onder de slopershamer; een terugblik op een bekend Woubrechtégems estaminet*, - *De Hellebaard*, 6, 2008, (3), p. 33-35.

162 - UYTTERSROT Marc, *De herberg "In den paling" in Hofstade*, - *Heemkundige Kring Denderland*, 8, 2010, (1), p. 5-8.

Bijnamen. Spotnamen (392.91)

163 - VAN DER VURST Pierre, *De 'Aalsterse ajuin' in de 'Stad van de Smaak'*, - *Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 37, 2010, (4), p. 92-93.

Dood. Begrafenissen. Bidprentjes (393)

164 - BOSMAN Remi; HEYVAERT Herman, *Stro in de kerk*, - *Salvator Mededelingen Wieze*, 20, 2010, (65), p. 30-31.

Te Wieze.

165 - CAUDRON Freddy, *Ook de begijntjes staan niet boven de wet*

..., - *Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 37, 2010, (3), p. 73-74.

Begrafenissen in Aalst in 1790.

166 - DE BOECK Dirk, *De dood komt soms als een dief in de nacht (Aaigem 1766-1772)*, - *Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 50, 2010, (1), p. 16.

Enkele lijkschouwingen uitgevoerd door chirurgijn Josephus De Cock uit Heldergem.

167 - DE RODDER Regina, *Een begrafenisplechtigheid met de wijtewagen (huifkar) te Sint-Kornelis-Horebeke*, - *Triverius*, 40, 2010, (3), p. 7-15.

In 1901.

168 - UYTTERSROT Marc, *100, 75, 50 jaar geleden overleed ...*, - *Heemkundige Kring Denderland*, 8, 2010, (1), p. 24-25; (2), p. 68-69; (4), p. 148-149.

169 - VAN DRIESSCHE Luc, *150, 125, 100, 75, 50 jaar geleden overleed ...*, - *Salvator Mededelingen Wieze*, 20, 2010, (62), p. 28-32; (65), p. 25-29.

170 - VAN DRIESSCHE Luc, *Lithografische portretbidprentjes uit Wieze*, - *Salvator Mededelingen Wieze*, 20, 2010, (64), p. 29-32.

Openbaar leven (394)

171 - LEMMENS Daniël, *KBG-OKRA viert en herdenkt Melle 50 jaar /Gontrode 40 jaar*, - *Heemkundige Vereniging De Gonde*, 38, 2010, (3), p. 9-13.

Processies (394.2)

172 - [UIT], *Uit de processie gestapt; zes eeuwen reuzengeschiedenis*, - *Openbaar Kunstbezit Vlaanderen*, 48, 2010, (2), p. 2-19.

Carnaval (394.25)

173 - [ERFGOEDDAG], *Erfgoeddag 201: Fake*, - *Salvator Mededelingen Wieze*, 20, 2010, (63), p. 2-40.

Carnavalsverenigingen in Wieze.

Stoeten. Optochten (394.5)

174 - DE BOECK Dirk, *Een praalboog voor de doortocht van Leopold van Saksen-Coburg (Erondegem 1831)*, - *Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 50, 2010, (2), p. 42.

Kermissen. Circussen (394.6)

175 - VALENTIJN André, *Eddy Ruyssinck en zijn circusmuseum Paradiso in Ressegem*, - *De Hellebaard*, 8, 2010, (3), p. 49-51.

176 - VAN PAEPEGHEM Willy, *Heropstarten Biest kermis in Hofstade*, - *Heemkundige Kring Denderland*, 8, 2010, (2), p. 61-64.

Volksliederen. Marktliedereren (398.8)

177 - GOETHALS Patrick, *Nard Klodde, straatmuzikant en leurder uit Steenhuize-Wijnhuize; een vergeten volksfiguur*, - *De Hellebaard*, 6, 2008, (3), p. 40-41.

5. NATUURWETENSCHAPPEN**Waterlopen. Beken (556)**

178 - WAMBACQ Liliane, *De Zwalmbeek in de kijker*, - *De Zwalmgalm*, 15, 2010, (2), .

Erfelijkheidsleer (575)

179 - VAN TRIMPONT Marc, *Prof. dr. Herman vanden Berghe, gastprofessor in Lovanium en drijvende kracht achter het Centrum voor Menselijke Erfelijkheid in Kongo/Zaire (1966-1978)*, - *Gerardimontium*, 2010, (231), p. 3-18.

6. TOEGEPASTE WETENSCHAPPEN**Dienstverleners. Geneeskunde. Diergeneeskunde (61)**

181 - DE CHOU Freddy, *Biografisch repertorium van de dienstverleners van Onkerzele (1800-2000)*, - *Gerardimontium*, 2010, (229), p. 25-34.

182 - DE CHOU Freddy, *Biografisch repertorium van de dienstverleners van Nederboelare (1800-2000)*, - *Gerardimontium*, 2010, (233), p. 23-31.

183 - VAN ROOSBROECK Filip, *De epizoötie van 1769-1785 in de Oostenrijkse Nederlanden: waaraan stierven zoveel runderen ?*, - *Geschiedenis der Geneeskunde*, 14, 2010, (6), p. 329-335.

Met vermelding van Jean Jacques Philippe Vilain XIII.

184 - VUYLSTEKE Marc, *Een paardenziekte "het strangeloin" (1748)*, - *Businarias*, 14, 2010, (41), p. 36-43.

Dialectbenaming voor 'droes'.

Molens. Watermolens. Windmolens (620.9)

185 - BOMBEECK Leo, *De bijna vergeten stampmolen in de Aalsterse Lange Ridderstraat*, - *Dender-stam*, 30, 2010, (4), p. 107-119.

186 - DE PUNT Johan, *De verdwenen windmolen aan de Dikke Kapel te Mere*, - *Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 50, 2010, (4), p. 80-83.

187 - DE STERCKE Bruno; DE TEMMERMAN Ludwig, *Notities over "de Molen te Vele" te Nederbrakel (met aanvullingen)*, - *Triverius*, 40, 2010, (4), p. 8-17.

188 - F. B., *De Zwalmolen in Munkzwalm draait weer*, - *Levende Molens*, 32, 2010, (9), p. 99-103.

189 - GAUBLomme Alain; VAN DE VELDE Frydda, *De Zwalm en zijn watermolenroute*, - *Contactblad Heemkunde Oost-Vlaanderen*, 34, 2010, (1), p. 3-8.

190 - GOEMINNE Luc, *De oudste oliewatermolens in de Zuidelijke Nederlanden*, - *Molenecho's*, 38, 2010, (4), p. 225-227.

Voor ons werkgebied in Aalst (868), Amougies (1571), Leupegem (1254), Munkzwalm (1223), Sint-Antelinks (1299), Sint-Maria-Horebeke (1276), Viane (1293), Zegelsem (868).

191 - HUYS Paul, *Betwistingen rond de oprichting van molens (1792)*, - *Molenecho's*, 38, 2010, (3), p. 140-141.

In Balegem.

192 - HUYS Paul, *Molenadvertenties in de "Gazette van Gend", jaargang 1804-1805*, - *Molenecho's*, 38, 2010, (2), p. 113-116; (4), p. 228-231.

Voor ons werkgebied: Balegem, Gijzegem, Haaltert, Lede, Oprakel, Serskamp, Strijpen, Vlierzele, Wichelen.

193 - SOUFFREAU Georges L., *Geschiedenis van de houten korenwindmolen (vóór 1571-1857) en van de stenen koren- en oliewindmolen (1858-1970) te Burst*, Woubrechtgem, in eigen beheer, 2009, 61 p.

194 - SOUFFREAU Georges L., *Geschiedenis van de twee watermolens te Bambrugge : de korenwatermolen te Heddegem (Egem) vóór 1536-1950 en de koren- en oliewatermolen Kasteelmolen of Molen Van Sande vóór 1629-1980*, Woubrechtgem, in eigen beheer, 2010.

195 - SOUFFREAU Georges L., *Geschiedenis van de houten korenwindmolen te Denderhoutem genaamd Molen De Smet (vóór 1511-1918)*, Woubrechtgem, in eigen beheer, 2010.

196 - VAN DEN NOORTGATE Jeroom; VAN DE VELDE Frydda, *Anekdote bij de Oude Madrienne, de stenen windmolen van Hundelgem, - De Zwalmgalm*, 15, 2010, (3), p. 22-23.

Telecommunicatie (621.39)

197 - VUYLSTEKE Marc, *Nukerke en de telegraaf van Chappe, - Businarias*, 14, 2010, (40), p. 24-36.

Nukerke, Sint-Kornelis-Horebeke, Sint-Maria-Oudenhove en Sint-Antelinks lagen op de lijn Parijs-Rijsel (1794) en Rijsel-Brussel (1803).

Watervoorziening (628.1)

198 - VAN LIEFFERINGE Marc, *Stadsplan der waterleidingen uit 1783. Ontwerper en eigenaar van de kaart onthuld, - Gerardimontium*, 2010, (230), p. 16-18.

Transportmiddelen (629)

199 - TIMMERMAN Hubert, *Uit onze museologische verzameling : een hondenpenning en een hondenkardissel, - Heemkundige Kring Denderland*, 8, 2010, (2), p. 51-57; (3), p. 107-114.

Landbouw (63)

200 - BECUWE Frank; VANDERMARLIERE Guido, *Of an oste as they drie their hoppes upon at Poppering: een typologische benadering van de hopast in Vlaanderen, - Relicta*, 6, 2010, p. 145-176.

Voor ons werkgebied: de Denderstreek.

200bis - BEECKMANS Luk; SOUFFREAU Georges, *Een 18de-eeuwse verkoopsovereenkomst van het Hof ter Middelerpen uit Woubrechtgem, - De Hellebaard*, 6, 2008, (3), p. 37-39.

201 - GOETHALS Patrick, *Oude Hillegemse hoeves : het Hof de Meijerije, - De Hellebaard*, 6, 2008, (1), p. 5-7.

202 - SOUFFREAU Georges L., *Geschiedenis van het pachthof van de abdij van Drogen te Burst genaamd het Hof Ten Bremt 1139-2009*, Woubrechtgem, in eigen beheer, 2009.

203 - SOUFFREAU Georges, *De omwalde hoeve te Borsbeke genaamd Steppe's Hof (vóór 1518-2020)*, Woubrechtgem, in eigen beheer, 2010.

Veeteelt (636)

204 - VERMOESEN Reinoud, *Paardenboeren in Vlaanderen: middelaars en commercialisering van de vroegmoderne rurale economie in de regio Aalst 1650-1800*, - *Tijdschrift voor Sociale en Economische Geschiedenis*, 7, 2010, (1), p. 3-37.

Met productieprofielen van Aalsterse landelijke gezinnen.

Verkeerswezen. Spoorwegen (656.1)

205 - DEWAELE Geert; FRANSEN Guy, *De straten van de Denderstreek : 1880-1980, (Beelden van een eeuw : 1880-1980, 3)*, Groot-Bijgaarden, Corelio Publishing, 2010, 12 p.

Bijlage bij "Het Nieuwsblad" van 23 november 2010 met becommentarieerde foto's en postkaarten.

206 - CALLAERT Philippe, *Het geheim van de naam 'Leireken' ontraadseld ?*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 23, 2010, (1), p. 22-33.

Naam van de vroegere spoorlijn Aalst - Antwerpen-Zuid.

207 - CIETERS Hans, *Geschiedenis van de spoorwegen in de gemeente Haaltert*, - *Mededelingen Heemkundige Kring Groot-Haaltert*, 30, 2010, (3), p. 20-26.

208 - DE SMET Lucien, *De NV Compagnie du chemin de fer de Braine-le-Comte à Gand*, - *Heemkundig Genootschap het Land van Rode*, 37, 2009, (148), p. 87-94.

In de 19de eeuw.

209 - SURDIACOURT Dirck, *Dood op lijn 123 "Schrikkelijk spoorwegongeluk te Geraardsbergen ..."*, - *Gerardimontium*, 2010, (233), p. 32-38.

In 1929.

210 - DE VUYST Julien, *Een eeuw geleden raasde de buurttram door Herzele*, - *De Hellebaard*, 6, 2008, (1), p. 1-4.

Bier. Brouwerijen. Jeneverstokerijen (663)

211 - DE SCHRYVER Fredy, *De bierbakken van brouwer Baeten*, - *Liniaal*, 33, 2010, (4), p. 26-29.

212 - DE SMET Lucien, *Landskouer: de landbouwstokerij "Den Betsberg"*, - *Heemkundig Genootschap het Land van Rode*, 37, 2009, (147), p. 65-75.

213 - DE SMET Lucien, *Oosterzeelse jenever*, - *Heemkundig Genootschap het Land van Rode*, 37, 2009, (145), p. 6-11.

Jeneverstokerijen in de 19de eeuw.

214 - DE SMET Lucien, *Oosterzele: de stokerij Pierre Jean Janssens*, - *Heemkundig Genootschap het Land van Rode*, 37, 2009, (146), p. 46-49.

Pierre Jean Janssens (1810-1871).

Industrie (66/68)

215 - VAN HUYNEGHEM Els, *Het verhaal van de industriestad Aalst en van het Daensisme waaraan ze gestalte gaf*, - *Tijdschrift voor Industriële Cultuur*, 27, 2010, (2), p. 30-39.

Textielindustrie (677)

216 - DE SMET Lucien, *Balegem: de oprichting van de mechanische weverij Robijns in 1866*, - *Heemkundig Genootschap het Land van Rode*, 37, 2009, (146), p. 37-40.

217 - DEPLECHIN Salomon, *L'en-tête de facture témoin de la richesse industrielle passée de Renaix*, - *Annalen Geschied- en Oudheidkundige Kring van Ronse en het Tenement van Inde*, 59, 2010, p. 185-194.

218 - GADEYNE Guy, *Documentatie verzameld door B.T.K.-project (1981-1984) over : Textiel in Ronse*, - *Annalen Geschied- en Oudheidkundige Kring van Ronse en het Tenement van Inde*, 59, 2010, p. 379-383.

219 - VANDEVELDE Leon, *De oprichting van 'La Lainière de l'Escaut' en het effect op Leupegem*, - *Handelingen van de Geschied- en Oudheidkundige Kring van Oudenaarde*, 47, 2010, p. 389-397.

220 - WENNIG Wolfgang, *Geschichte der Hildener Industrie von den Anfängen gewerblicher Tätigkeit bis zum Jahre 1900*, (Niederbergische

Beiträge, 30), Hilden, Stadtarchiv, 1974, 287 p.

In 1847 richtte Henri Agneessens uit Ninove in Hilden (Nordrhein-Westfalen) een twijngarenfabriek op. In zijn kielzorg emigreerden een aantal Ninovieters naar Hilden.

Kledingindustrie (687)

221 - BAVAY Lut, *Een verdwenen beroep : de korsetmaakster, - Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 50, 2010, (3), p. 57-61.

7. ARCHITECTUUR. PLASTISCHE KUNSTEN. MUZIEK. SPORT

Erfgoedbeleid (7.025)

222 - MARTENS Dirk; DEWICKERE Stefan (foto's), *Op een kier : markante verhalen achter historische gebouwen, monumenten en landschappen*, Leuven, Davidsfonds en s.l., Erfgoed Vlaanderen, 2009, 255 p.

O.a. over de constateurfabriek La Léoise (Lede) en de Paddestraat in Velzeke-Ruddershove

Neogotiek (7.035)

223 - VLAEMYNCK Gwenny, *De familie de Bethune : archief en bibliotheek; ontsluiting en publieke valorisatie, - KADOC-Nieuwsbrief*, 2010, (4), p. 4-9.

Kunstenaars (7.071)

224 - DE WOLF Koenraad, *De kunstenaarsfamilie Verstraeten : pioniers van het artistiek leven in de Vlaamse Ardennen*, Zottegem, Davidsfonds Zottegem, 2010, 104 p.

Over Louis (1833-1911), Gustaaf (1872-1947), Raymond (1874-1947), André (1901-1973) en Jules Verstraeten (1903-1976).

225 - VAN BOEGELD Hendrik, *De Zottegemse kunstenaarsfamilie Verstraeten : 3 generaties, 5 kunstenaars 1833-1976*, Zottegem, in eigen beheer, 2010, 127 p.

Over Louis (1833-1911), Gustaaf (1872-1947), Raymond (1874-1947), André (1901-1973) en Jules Verstraeten (1903-1976).

Gehuchten. Pleinen. Straten (711.5)

226 - COSIJNS Roger, *De Echel omstreeks 1850, - Mededelingen van de Heemkundige Kring van Pollare*, 2010, p. 1-7.

Natuurreservaten (712.23)

227 - CORNELIS Johnny, *Bosreservaat Liedekerkebos; een balans van 20 jaar spontane bosontwikkeling*, - *Dendriet*, 9, 2010, (3), p. 8-11.

228 - D'HAESELEER Carlos, *Moenebroek : landschap in ontwikkeling*, - *Dendriet*, 9, 2010, (1), p. 11-13.

Natuurreservaat op de grens van Schendelbeke, Ophasselt en Hemelveerdegem.

Tuinen (712.26)

229 - LANDUYT Karen, *De uitdager uitgedaagd*, - *A+*, 2010, (223), p. 64-67.

Tuinarchitectuur in Ronse.

Landschapsbescherming (719)

230 - [BOELAREMEERSEN], *Boelaremeersen*, - *Natuur.blad*, 9, 2010, (3), p. 23.

231 - CORNELIS Johnny; DE BECK Lode, *Speciale beschermingszones in de Denderregio*, - *Dendriet*, 9, 2010, (2), p. 21-24.

232 - DE BAERE Rik, *Gevangenis in Dendervallei te Hofstade ?*, - *Dendriet*, 9, 2010, (1), p. 26-29.

Monumentenzorg (72.025)

233 - DE SMET Lucien, *De beschermde monumenten en landschappen (toestand 2009)*, - *Heemkundig Genootschap het Land van Rode*, 37, 2009, (148), p. 102-107.

234 - [GESLAAGDE], *Geslaagde restauraties in Oost-Vlaanderen*, - *Contactblad Heemkunde Oost-Vlaanderen*, 34, 2010, (3), p. 1-60.

235 - MARTENS Dirk; DEWICKERE Stefan (fotografie), *Thuis is een monument : leven in beschermd erfgoed in Vlaanderen*, Leuven, Davidsfonds, 2010, 191 p.

Met vermelding van de Villa Carpentier (Ronse), gebouwd naar een ontwerp van Victor Horta.

Architectuur (72)

236 - DEWAELE Geert; FRANSEN Guy, *De gebouwen van de Denderstreek : 1880-1980, (Beelden van een eeuw : 1880-1980, 5)*, Groot-Bijgaarden, Corelio Publishing, 2010, 12 p.

Bijlage bij "Het Nieuwsblad" van 25 november 2010 met becommentarieerde foto's en postkaarten.

237 - VAN DE VIJVER D., *Ingenieurs en architecten op de drempel van een nieuwe tijd (1750-1830)*, Leuven, s.n., 2003.

Met vergelijkende beelden van de Aalsterse classicistische begijnhofkerk en het nagevolgd voorbeeld van de Franse architect Jean-François Blondel.

Openbare gebouwen (725)

238 - LEMMENS Gerard, *De bewogen geschiedenis van het oud-gemeentehuis van Bottelare*, - *Heemkundig Genootschap het Land van Rode*, 37, 2009, (146), p. 41-45.

239 - OLSEN Jan, *40 jaar geleden: een nieuw gemeentehuis te Melle*, - *Heemkundige Vereniging De Gonde*, 38, 2010, (1), p. 7-9.

Militaire gebouwen (725.18)

240 - VAN DE SIJPE Luc, *Vergeeten beton ? De bunkergordel Brugghenhoofd Gent*, - *Monumenten, Landschappen en Archeologie*, 29, 2010, (2), p. 43-61.

O.m. in Gijzenzele, Kwatrecht, Melle, Moortsele, Semmerzake.

Apotheken (725.5)

241 - STROOBANTS A., *Van apotheek Van der Mynsbrugge tot apotheek Dhaene*, - *Cronycke. Mededelingenblad van de Oudheidkundige Kring van het Land van Dendermonde*, 26, 2010, (nov-dec), p. 7-8.

Met vermelding van Pieter Anthon Van der Mynsbrugge (°Schendelbeke 1863).

Schandpalen (725.6)

242 - DUPREZ Marc, *De schandpaal van Beerlegem*, - *De Zwalmgalm*, 15, 2010, (1), p. 18.

Beelden. Gedenktekens. Monumenten (725.94)

243 - BAVAY Lut, *Nog beelden in de straat: de Ruitersommegang - Zwalm - Rozebeke*, - *Contactblad Heemkunde Oost-Vlaanderen*, 34, 2010, (1), p. 18-19.

244 - BAVAY Lut, *Nog beelden in de straat: de sopdrager - Erpe-Mere - Vlekkemdorp*, - *Contactblad Heemkunde Oost-Vlaanderen*, 34, 2010, (2), p. 13.

245 - BEECKMANS Luk; REDANT Gabriël, *IJskelders in Herzele: stille getuigen uit een mondain verleden*, - *De Hellebaard*, 8, 2010, (2), p. 22-25.

In Borsbeke, Herzele, Steenhuize-Wijnhuize.

246 - VAN DEN BRUELE Annelies, *Nog beelden in de straat: Jozef De Brouwer - Haaltert*, - *Contactblad Heemkunde Oost-Vlaanderen*, 34, 2010, (1), p. 20-22.

Jozef De Brouwer (Haaltert 1909-1984).

247 - VAN DER HELST Luc, *Polemiek over het Vredesmonument op het gelijknamige plein*, - *Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 37, 2010, (4), p. 85-91.

Te Aalst in 1956.

Religieuze architectuur. Kerken. Kapellen (726)

248 - SNAET Joris, *Reformatie versus contrareformatie : de religieuze architectuur in de Noordelijke en Zuidelijke Nederlanden gedurende de 16de en 17de eeuw. 1 : Tekst. 2 : Afbeeldingen*, 2 dl., Leuven, KU Leuven (onuitgegeven doctoraal proefschrift), 2009, 443 p. + ill..

249 - [1150], *1150 jaar St.-Hermes te Ronse*, - *Annalen Geschied- en Oudheidkundige Kring van Ronse en het Tenement van Inde*, 59, 2010, p. 171-184.

250 - BOURDEAUDHUI Jozef, *Nieuwe historische gegevens over de St.-Briuskerk te Etikhove*, - *Businarias*, 14, 2010, (40), p. 8-12.

Uit de 19de eeuw.

251 - CAMBIER Albert; RUBBENS Hedwig, *De huidige binnenrestauratie van onze collegiaal*, - *Annalen Geschied- en Oudheidkundige Kring van Ronse en het Tenement van Inde*, 59, 2010, p. 87-89.

Sint-Hermeskerk in Ronse.

252 - CAMBIER Albert, *De structuur van de Sint-Hermeskrypte van Ronse en haar betekenis*, - *Annalen Geschied- en Oudheidkundige Kring van Ronse en het Tenement van Inde*, 59, 2010, p. 91-70.

253 - DE BOECK Dirk, *Schetsen en plannen voor de kerk van Erpe in de jaren 1820-1835*, - *Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 50, 2010, (1), p. 9-14; (2), p. 36-38; (3), p. 45-53.

254 - DE LANGE Sylvain, *Over de kerktoren van Nederbrakel en de historische band tussen Zegelsem en Lobbes*, - *Triverius*, 40, 2010, (2), p. 28-32.

255 - HEYVAERT Herman, *De restauratie van de Sint-Salvatorkerk*, - *Salvator Mededelingen Wieze*, 20, 2010, (65), p. 6-19.
Te Wieze.

256 - ROBIJNS Luc, *Vierde fase restauratie Sint-Martinuskerk*, - *Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 37, 2010, (4), p. 94.

257 - VAN DURME Luc; BEECKMANS Luk, *Een afschrift van een 15de-eeuwse akte met betrekking tot de kerk van Steenhuize*, - *De Hellebaard*, 6, 2008, (2), p. 17-19.
Uit 1442.

258 - DE RO Jacques, *Foto in de kijker: de kapel van den Oudenberg in aanbouw*, - *Gerardimontium*, 2010, (232), p. 22-23.

259 - GERITS Jan, *Nogmaals de H.Hartkapel van Deftinge*, - *Triverius*, 40, 2010, (1), p. 46-47.

260 - [KAPEL], *Kapel "De Lindekes" ontmanteld*, - *Mededelingen Heemkundige Kring Groot-Haaltert*, 30, 2010, (4), p. 13.
In Haaltert.

261 - [KAPEL], *De kapel ter ere van de H. Antonius van Padua in Oosterzele*, - *Kapel Beeld*, 62, 2010, (1), p. 6.

262 - TROCH Jan, *De heropbouw van de H. Annakapel*, - *Salvator Mededelingen Wieze*, 20, 2010, (64), p. 5-12.
In Lebbeke.

263 - [TWEE], *Twee publicaties (1929) van volkskundige Cyriel De Vuyst: het O.L.-Vrouwkapelleken van den Beekkant te Herzele. De "Wal" van Ressegem*, - *De Hellebaard*, 6, 2008, (2), p. 30.

Grafzerken. Grafmonumenten (726.8)

264 - HERPELINCK H.J., *De grafstenen in de voorgevel van de St.-Martinuskerk te St.-Lievens-Esse*, - *De Hellebaard*, 8, 2010, (4), p. 59-60.

265 - OLSEN Jan, *Funerair erfgoed*, - *Heemkundige Vereniging De Gonde*, 38, 2010, (2), p. 9-10; (3), p. 5-7; (4), p. 13-17.

266 - VAN BIESEN Fred, *Grafzerken tegen de kerkmuur te Moorsel*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 23, 2010, (1), p. 86-102; (2), p. 137.

Pastorieën (726.9)

267 - BIEBAUT Etienne, *De oude pastorie van Gijzegem onder de hamer*, - *Heemkundige Kring Denderland*, 8, 2010, (1), p. 19-23.

268 - VERSCHRAEGEN Matthijs, *De pastorijen van Sint-Blasius-Boekel*, - *De Zwalmgalm*, 15, 2010, (3), p. 9-16.

Burgerlijke architectuur. Woningen. Hoeven. Mottes (728)

269 - DE NIJS Eddy, *Huizen verdwijnen*, - *Liniaal*, 33, 2010, (1), p. 7.

270 - DE SCHRYVER Fredy, *Op bezoek bij André Roger De Vos in de Tolstraat*, - *Liniaal*, 33, 2010, (3), p. 12-21.

In Nieuwerkerken.

271 - GOETHALS Patrick, *Kaarten vertellen een verhaal; de bewoningsgeschiedenis van de Dries te Hillegem*, - *De Hellebaard*, 8, 2010, (4), p. 61-63.

272 - VAN DER VURST Pierre, *Oud politiecommissariaat wordt wooncomplex 'De Meiboom'*, - *Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 37, 2010, (3), p. 68-72.

273 - WILLE Danny, *Melderts erfgoed bedreigd*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 23, 2010, (2), p. 210-219.

274 - WILLE Danny, *Verdwenen Melderts erfgoed*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 23, 2010, (3), p. 338-348.

275 - DE BAETS August, *De Frankische hoeve*, - *Heemkundige Vereniging De Gonde*, 38, 2010, (1), p. 15.

276 - LEROY Frans, *Nog over Clercques hof*, - *Liniaal*, 33, 2010, (2), p. 15-40.

277 - BAUTERS Luc; DE BOECK Dirk, *De castrale motte van Erpe*, - *Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 50, 2010, (4), p. 67-79.

278 - DESMET Antoine, *Het landhuis Haegens te Gavere, - Handelingen van de Geschied- en Oudheidkundige Kring van Oudenaarde*, 47, 2010, p. 381-388.

Beeldhouwkunst (73)

279 - [INVENTARIS], *Inventaris werken Marc De Bruyn - aanvulling, - Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 37, 2010, (1), p. 24.

Vorige bijdrage opgenomen in de Bibliografie 2008 nr. 286.

280 - STROOBANTS Aimé, *Smeedijzeren hekken van Egidius Lambertus Delmotte en van Jacobus Delmotte in Vlaanderen en Brussel*, - PAUWELS Henri (eindred.); VAN DE KERKHOVE André (eindred.); WUYTS Leo (eindred.), *Liber memorialis Erik Duverger : bijdragen tot de kunstgeschiedenis van de Nederlanden*, Wetteren, Universa, 2006, p. 305-355.

Met vermelding van de Sint-Adriaansabdij en het Onze-Lieve-Vrouwhospitaal in Geraardsbergen, van de premonstratenzer abdij van Ninove en van de Sint-Hermeskerk in Ronse.

Keramiek (738)

281 - KERKHOVE Herman, *Een kunstenaarskwartet met roots uit Ronse, - Annalen Geschied- en Oudheidkundige Kring van Ronse en het Tenement van Inde*, 59, 2010, p. 205-234.

Plastische kunsten (739)

282 - VAN DER VURST Pierre, *Een kunstenaar van bij ons : Frans De Vree, - Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 37, 2010, (2), p. 44-51.

Frans De Vree (° Aalst 1934).

Weefkunst (745.52)

283 - BOURDEAUDHUI Jozef, *Jan De Roose, eredecken van de arbeid, - Businarias*, 14, 2010, (41), p. 6-12.

Jean-Baptiste De Roose (1870-1954).

Schilderkunst (75)

284 - CAMPBELL Lorne, *The Fifteenth Century Netherlandish Schools, (National Gallery Catalogues)*, London, s.n., 1998, 144 p.

Met vermelding van 'De Aanbidding der Koningen' (Londen, National Gallery),

door Jan Gossaert tussen 1510 en 1512 ge-schilderd voor de benedictijner abdij van Geraardsbergen.

Een geüpdatete versie van deze vermelding wordt in het vooruitzicht gesteld voor een nieuwe catalogus: 'The Sixteenth Century Netherlandish Paintings with French Paintings before 1600' (ISBN 9 781 85709 370 4). Het item over Gossaert is wel reeds online gepubliceerd op <http://www.nationalgallery.org.uk/upload/pdf/lorne-campbell-adoration-of-the-kings.pdf>. De auteur heeft het daar verkeerdelijk over "the abbey of St Andrew" i.p.v. over de Sint-Adriaansabdij.

285 - PEETERS Natasja, *Family matters. An integrated biography of Pieter Breughel II*, - *Belgisch Tijdschrift voor Oudheidkunde en Geschiedenis*, 77, 2008, p. 45-74.

286 - VAN DAMME Rik, *Het laatste oordeel (1520-1525) een merkwaardig schilderij op het stadhuis van Geraardsbergen; een analyse*, - *Gerardimontium*, 2010, (232), p. 11-18.

287 - DE RO Jacques, «*Mon cher cousin & maître!*» *De Parijse jaren van de Geraardsbergse kunstschilder Charles Louis Saligo in brieven aan Pieter Van Huffel 1823-1838*, - *Gerardimontium*, 2010, (230), p. 19-31; (231), p. 36.

288 - [RETROSPECTIEVE], *Retrospectieve Cyriel Los*, - *Dendermondse Museum- en Archiefberichten*, 2010, (70), p. 2-3.
Cyriel Los (Hofstade 1914 - Dendermonde 1985).

289 - VAN DER VURST Pierre, *Een kunstenaar van bij ons : Etienne Bauwens*, - *Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 37, 2010, (1), p. 17-21.
Etienne Bauwens (° Aalst 1930).

Tekenkunst (766.04)

290 - CAMI Gilbert, *Was Raymond Van Doren een miskend artiest ?*, - *Salvator Mededelingen Wieze*, 20, 2010, (62), p. 5-27.
Raymond Van Doren (Ukkel 1906 - 1991) reclametekenaar voor de brouwerij Van Roy in Wieze.

Fotografie (77)

291 - HAEGEMAN Philippe, *Notaris Désiré Declercq (1842-1923), fotograaf van zichtkaarten ?*, - *Gerardimontium*, 2010, (234), p. 26-29.

Muziek. Muziekinstrumenten. Zang (78)

292 - ACCOU Max; DE SMEDT Stijn, *Er wordt in Aalst een jeugdig*

- spel gespeeld : het Collegelied vroeger en nu, - Jong Oud, 54, 2010, (222), p. 27-32.*
Van het Sint-Jozefcollege in Aalst.
- 293 - BEECKMANS Luk, *“Vreugd en Eendracht”. De fanfare van Steenhuize-Wijnhuize van de zolder gehaald, - De Hellebaard, 8, 2010, (3), p. 37-42.*
- 294 - BOURLAU Stéphan, *Gouden tijden van de orkesten in en rond Geraardsbergen, Meerbeke, ABC drukkerij, 2010, 136 p.*
- 295 - FONCK Antoine, *Simonne Goessens, een zangeres uit Herzele, - De Hellebaard, 8, 2010, (2), p. 26-29.*
Simonne Goessens (1935 - 1958).
- 296 - FONCK Antoine, *Tijdsbeeld: zangcrochets en bonte avonden, - De Hellebaard, 8, 2010, (3), p. 44-45.*
- 297 - GOOSSENS Luc, *Hayne Van Ghyseghem, een Dendermondse componist (?), - Gedenkschriften van de Oudheidkundige Kring van het Land van Dendermonde, 29, 2010, p. 261-298.*
- 298 - MERTENS Wenceslaus; UYTTERS PROT Marc, *De orgelbouwers Vereecken - Gijzegem, - Heemkundige Kring Denderland, 8, 2010, (4), p. 137-141.*
- 299 - MERTENS Wenceslaus, *De orgelbouwers Vereecken te Gijzegem: een verhaal tussen laatrococo en romantiek, - Orgelkunst, 33, 2010, (4), p. 188-210.*
Orgels in talrijke gemeenten voornamelijk in het oostelijk deel van Oost-Vlaanderen.
- 300 - MEULEBROEK Lorenz, *Het klokkenspel van de Sint-Aldegondekerk van Mespelare, - Vlaamse Beiaard Vereniging, 16, 2010, (1), p. 10-12.*
- 301 - POTS Luc, *De rekeningen van de muziekmaatschappij “Groei en bloeien”. Denderhoutem augustus 1929 - december 1940, - Mededelingen Heemkundige Kring Groot-Haaltert, 30, 2010, (2), p. 11-16.*
- 302 - PRAET Patrick, *Van katholieke straatfanfare naar moderne muziekharmonie : de historiek van ‘Eendracht is Macht’ (1945-2010), - Mededelingen Heemkring Okegem, 35, 2010, (4), p. 77-113.*
- 303 - VUYLSTEKE Marc, *Zangkoor Schorisse 1905, - Businarias, 14, 2010, (42), p. 38-39.*

Sport (79)

304 - BRANTEGEM Herman, *Europees kampioenschap catch te Okegem*, - *Mededelingen Heemkring Okegem*, 35, 2010, (2), p. 47-48.

305 - BRANTEGEM Herman, *De hengelsport te Okegem*, - *Mededelingen Heemkring Okegem*, 35, 2010, (2), p. 25-33.

306 - BRANTEGEM Herman, *Reden de renners van de Ronde van Vlaanderen ooit door Okegem ?*, - *Mededelingen Heemkring Okegem*, 31, 2006, (3), p. 96-99.

307 - DE TEMMERMAN Ludwig, *Ruim 30 jaar geleden werd in Brakel een gemeentelijke sportraad opgericht*, - *Triverius*, 40, 2010, (2), p. 33-42.

308 - FONCK Antoine, *Het rijke Vlaamse wielerveen: Etienne Sonck*, - *De Hellebaard*, 6, 2008, (3), p. 42-47.

309 - FONCK Antoine, *Tijdsbeeld: strooibriefje sportparade 1953 in Herzele*, - *De Hellebaard*, 8, 2010, (1), p. 8-9.

310 - STROOBANTS A., *De 'Erewacht' of 'Ruitersmaatschappij der Gemeente Schoonaarde' (1921-1997)*, - *Cronycke. Mededelingenblad van de Oudheidkundige Kring van het Land van Dendermonde*, 26, 2010, (juli-aug), p. 8.

311 - SURDIACOURT Dirck, *De Velodroom van de massa ...*, - *Gerardimontium*, 2010, (229), p. 3-17.

312 - WILLE Danny, *Eendracht Meldert 1956-2004*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 23, 2010, (4), p. 464-473.

Bioscopen (791.4)

313 - MAROYE Marc, *De cinema van Sint-Maria-Lierde*, - *Triverius*, 40, 2010, (4), p. 53-55.

Toneel (792)

314 - DE SCHRYVER Fredy, *De stad Aalst verleent subsidies voor toneel te Nieuwerkerken in 1762*, - *Liniaal*, 33, 2010, (1), p. 26-27.

315 - VAN BESIEN Freddy, *Vlaamse toneelwedstrijden op het einde van de achttiende eeuw en het begin van de negentiende eeuw*, - *Ons Camers vā Rhetorike*, 23, 2010, (2), p. 7-13.

O.m. over de wedstrijd te Geraardsbergen in 1801 georganiseerd door de Meerschblomme.

8. TAALKUNDE. LITERATUUR

Taalkunde. Taalgrens. Dialecten (800.7)

316 - HAUSTRAETE Hans, *Een historische analyse van de omgang met het faciliteitenstatuut*, - *Annalen Geschied- en Oudheidkundige Kring van Ronse en het Tenement van Inde*, 59, 2010, p. 53-79.

317 - BAEKELAND Paul, *Vertelsels bij de Leuvense stove*, - *Businarias*, 14, 2010, (40), p. 2-7; (41), p. 2-5; (42), p. 3-7.

Dialect van Maarkedal. Vorige bijdragen opgenomen in de Bibliografie 2009 nr. 349.

318 - CAMBIER Albert, *Enkele losse nota's over het dialect van Ronse*, - *Annalen Geschied- en Oudheidkundige Kring van Ronse en het Tenement van Inde*, 59, 2010, p. 47-52.

319 - COPPENS Jan, *Den Dikken van Giesbaargen : verklarend woordenboek van het dialect van Geraardsbergen : bijdrage tot de studie van het Zuid-Oost-Vlaams en het Zuid-West-Brabants dialect*, (Gramaye, 5), Geraardsbergen, Gerardimontium, 2010, 494 p. + CD-ROM.

320 - COPPENS Jan, *Is "opskoffieren" alleen bekend in 't Giesbaargs ?*, - *Gerardimontium*, 2010, (232), p. 21.

321 - DE COCK Louis, *Van ... achterwoeërèsse tot ... zwiesjke : de dialecten van Moerbeke en Viane (Geraardsbergen)*, 2de uitg., Viane, in eigen beheer, 2010, 206 p. + CD-ROM.

322 - DE SCHRYVER Fredy, *Ons Nieuwerkerks dialect*, - *Liniaal*, 33, 2010, (4), p. 54-56.

323 - DE TROYER Roger, *Oe zegge ment 't ommel in 't Eljergems*, - *Mededelingen Heemkundige Kring Groot-Haaltert*, 30, 2010, (1), p. 10-12; (2), p. 22-25.

324 - DEBRABANDERE Frans, *Brabants etymologisch woordenboek : de herkomst van de woordenschat van Antwerpen, Brussel, Noord-Brabant en Vlaamse-Brabant*, Leuven, Davidsfonds, 2010, 629 p.

325 - DEBRABANDERE Frans, *Oost-Vlaams en Zeeuws-Vlaams etymologisch woordenboek : de herkomst van de Oost- en Zeeuws-Vlaamse woorden*, Amsterdam, Veen, 2005, 456 p.

326 - DUPREZ Michel, *Zwalmse uitdrukkingen en gezegden*, - *De*

Zwalmgalm, 15, 2010, (4), p. 26.

327 - FRANSAER Frans, *Wablieft ?*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 23, 2010, (2), p. 256; (3), p. 384.

328 - KERKHOVE Herman, *Er was eens een Ronsese taalkundige ...*, - *Annalen Geschied- en Oudheidkundige Kring van Ronse en het Tenement van Inde*, 59, 2010, p. 31-33.

Over het dialect van Ronse.

329 - LOUIES Jan, *Nat en donker de wereld is een soort konker*, - *Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 37, 2010, (4), p. 95-96.

330 - VAN SCHOORS Lucien, *Den Giesbaargskén diksjonneir : leert ons het Geraardsbergse dialect beter begrijpen*, Geraardsbergen, in eigen beheer, 2010, 152 p.

Plaatsnaamkunde. Toponymie (801.311)

331 - DE BAETS August, *Eenbeek op Destelbergen en Gentbrugge*, - *Heemkundig Genootschap het Land van Rode*, 37, 2009, (145), p. 22.

In de 18e eeuw.

332 - DE KOKER Johny, *De Koker : oorsprong van een familienaam*, - *Dender-stam*, 30, 2010, (3), p. 79-85.

333 - DE SCHRYVER Fredy, *Driehoek, draak en drouk*, - *Liniaal*, 33, 2010, (1), p. 28.

Toponiemen in Nieuwerkerken en Erembodegem.

334 - DE SCHRYVER Fredy, *Nieuwerkerkse straatnamen; voorstel tot correctie*, - *Liniaal*, 33, 2010, (4), p. 8-12.

335 - DEBRABANDERE Frans; DEVOS Magda; KEMPENEERS Paul, *De Vlaamse gemeentenamen : verklarend woordenboek*, Leuven, Davidsfonds, 2010, 331 p.

336 - VAN DER KELEN Ignace, *Kalotenberg of Kalottenberg verklaard ?*, - *Gerardimontium*, 2010, (230), p. 32.

337 - VAN DURME Luc, *Het naamkaartje [van] Venus : toponymische getuigenissen voor het Gentse Kwartier en omgeving*, - LAMARCQ Danny (red.); VAN DURME Luc; PEE Leo; VAN BOCKSTAELE Geert, *Laureaten van de Frans De Potter - Jan Broeckaertprijs : Luc*

Van Durme (2002) Leo Pée (2003), (Oost-Vlaams Verbond van de Kringen voor Geschiedenis. Reeks I : Laureaten, 1), Zottegem, Oost-Vlaams Verbond van de Kringen voor Geschiedenis, 2005, p. 27-56.
 Over toponymische verwijzingen naar prostitutie in Gent en Oost-Vlaanderen.

Literatuur (82/89)

338 - DE BOECK Klaartje, *Gaston Van der Gucht : een literaire duizendpoot, - Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 50, 2010, (1), p. 1-8.

Gaston Van der Gucht (Mere 1922-Wetteren 2009).

339 - DE LANGE Sylvain, *Herman Teirlinck, een Vlaming die we nooit mogen vergeten, - Triverius*, 40, 2010, (1), p. 48-49.

340 - KERKHOVE Herman, *De clage vanden inquisiteur, meester Pieter Titelmans (omstreeks oktober 1566), - Annalen Geschied- en Oudheidkundige Kring van Ronse en het Tenement van Inde*, 59, 2010, p. 34-45.

341 - VAN DE MAELE Romain John, *Over de jeugd- en kinderboeken van Baziel Boel, - Heemkundige Kring De Faluintjes*, 23, 2010, (1), p. 60-75; (2), p. 194-209.

Baziel Boel (Herdersem 1918 - Itterbeek 2002) was vele jaren bestuurslid van de geschiedkundige vereniging 'Het Land van Aalst'.

9. ARCHEOLOGIE. BIOGRAFIE. GENEALOGIE.

GESCHIEDENIS

Archeologie (902)

342 - AALST-EREMBODEGEM. Solva, Archeologische dienst, *Graanmarkt Ninove, (Archeologie-brochure, 1)*, Aalst, Intergemeentelijk samenwerkingsverband SOLVA, [2010], 12 p.

343 - BERKERS Maarten; KLINKENBORG Sigrid, *Archeologisch proefonderzoek Graanmarkt Ninove (29/10/2007-28/12/2007 09/01/2008-15/01/2008)*, Ename, Expertisecentrum voor Erfgoedontsluiting en Gent, Provincie Oost-Vlaanderen, [2008], 29 p. + bijlagen + CD-ROM.

344 - AALST-EREMBODEGEM. Solva : intergemeentelijk samenwerkingsverband voor ruimtelijke ordening en socio-economische

expansie; CHERRETTE Bart (vergunninghouder), *Erembodegem slopingswerken Hopperank : archeologische werfbegeleiding april-mei 2010*, (SOLVA Archeologie-rapport, 14), Onuitgegeven rapport, beschikbaar op <http://www.so-lva.be/projectfiles/RapportarcheologischewerfbegeleidingHopperank.pdf>, [2010], 14 p.

345 - AALST-EREMBODEGEM. Solva : intergemeentelijk samenwerkingsverband voor ruimtelijke ordening en socio-economische expansie; CHERRETTE Bart (vergunninghouder); VANHOLME Nele, *Erpe-Mere Containerpark Keerstraat : archeologisch vooronderzoek december 2008*, (SOLVA Archeologie-rapport, 4), Onuitgegeven rapport, beschikbaar op <http://www.so-lva.be/projectfiles/Rapport4Erpe-MereContainerpark.pdf>, [2008], 9 p.

346 - AALST-EREMBODEGEM. Solva : intergemeentelijk samenwerkingsverband voor ruimtelijke ordening en socio-economische expansie; CHERRETTE Bart (coördinatie-vergunninghouder); KLINKENBORG Sigrid (projectarcheologe); DE MAEYER Wouter (projectarcheoloog); CLEMENT Cateline (projectarcheologe), *Nieuwerkerken Dorpsplein : archeologisch onderzoek juni 2009*, (SOLVA Archeologie-rapport, 8), Onuitgegeven rapport, beschikbaar op <http://www.so-lva.be/project-files/Rapport8NieuwerkerkenDorpsplein.pdf>, [2009], 14 p.

347 - AALST-EREMBODEGEM. Solva : intergemeentelijk samenwerkingsverband voor ruimtelijke ordening en socio-economische expansie; CHERRETTE Bart (coördinatie); RENIERE Sibrecht (projectarcheoloog); VANHOLME Nele (projectarcheoloog), *Sint-Lievens-Houtem Marktpllein : archeologisch vooronderzoek juli-augustus 2008*, (SOLVA Archeologie-rapport, 2), Onuitgegeven rapport, beschikbaar op <http://www.so-lva.be/projectfiles/Rapport2Sint-Lievens-HoutemMarktpllein-Vooronderzoek.pdf>, [2008], 43 p.

348 - AALST-EREMBODEGEM. Solva : intergemeentelijk samenwerkingsverband voor ruimtelijke ordening en socio-economische expansie; CLEMENT Cateline (projectarcheologe-vergunninghouder); DE MAEYER Wouter (projectarcheoloog); CHERRETTE Bart (coördinatie), *Lede Domein Mesen : archeologisch vooronderzoek februari 2009*, (SOLVA Archeologie-rapport, 5), Onuitgegeven rapport, beschikbaar op <http://www.so-lva.be/projectfiles/Rapport5LedeDomeinMesenVooronderzoek.pdf>, [2009], 30 p.

349 - CUYDT Guido, *Archeologisch onderzoek door vrijwilligers in Vlaanderen, - Monumenten, Landschappen en Archeologie*, 29, 2010, (6), p. 35-49.

Door de Heemkundige Kring Denderland van Hofstade-Gijzegem.

350 - AALST-EREMBODEGEM. Solva : intergemeentelijk samenwerkingsverband voor ruimtelijke ordening en socio-economische expansie; DE MAEYER Wouter (vergunninghouder); CHERRETTE Bart (coördinatie), *Lede Vijverstraat : archeologisch vooronderzoek december 2009*, (SOLVA Archeologie-rapport, 10), Onuitgegeven rapport, beschikbaar op <http://www.so-lva.be/projectfiles/Rapport10LedeVijverstraat.pdf>, [2009], 11 p.

351 - AALST-EREMBODEGEM. Solva : intergemeentelijk samenwerkingsverband voor ruimtelijke ordening en socio-economische expansie; DE MAEYER Wouter (projectarcheoloog-vergunninghouder); KLINKENBORG Sigrid (projectarcheoloog-vergunninghouder); CLEMENT Cateline (projectarcheologe); VANHOLME Nele (projectarcheologe); BARTHOLOMIEUX Bart (projectarcheoloog); CHERRETTE Bart (coördinatie); BEECKMANS L. (bijdr.); GELAUDE F. (bijdr.); LOMBAERT L. (bijdr.); SERGANT J. (bijdr.), *Ninove Graanmarkt : archeologisch vooronderzoek maart-juli 2009*, (SOLVA Archeologie-rapport, 6), Onuitgegeven rapport, beschikbaar op <http://www.so-lva.be/projectfiles/Rapport6-NinoveGraanmarkt.pdf>, [2009], 67 p.

352 - AALST-EREMBODEGEM. Solva : intergemeentelijk samenwerkingsverband voor ruimtelijke ordening en socio-economische expansie; DESCHIETER Johan (vergunninghouder-archeoloog); CHERRETTE Bart (archeoloog), *Archeologisch proefsleuvenonderzoek te Zottegem Tramstatie : september 2008*, (SOLVA Archeologie-rapport, buiten gewone reeks), Onuitgegeven rapport, beschikbaar op <http://www.so-lva.be/projectfiles/RapportbuitengewonereeksZottegem-Tramstatie.pdf>, [2008], 3 p.

353 - AALST-EREMBODEGEM. Solva : intergemeentelijk samenwerkingsverband voor ruimtelijke ordening en socio-economische expansie; KLINKENBORG Sigrid (projectarcheoloog-vergunninghouder); DE MAEYER Wouter (projectarcheoloog); CHERRETTE Bart (coördinatie), *Aalst Statieplein : archeologisch onderzoek 13-17 september 2010*, (SOLVA Archeologie-rapport,

15), Onuitgegeven rapport, beschikbaar op <http://www.so-lva.be/projectfiles/RapportdefinitiefStations-plein.pdf>, [2010], 16 p.

354 - AALST-EREMBODEGEM. Solva : intergemeentelijk samenwerkingsverband voor ruimtelijke ordening en socio-economische expansie; KLINKENBORG Sigrid (projectarcheologievergunninghouder); DE MAEYER Wouter (projectarcheoloog); CHERRETTE Bart (coördinatie), *Elene Buke : archeologisch vooronderzoek september-oktober 2009*, (SOLVA Archeologie-rapport, 7), Onuitgegeven rapport, beschikbaar op <http://www.so-lva.be/projectfiles/Rapport7EleneBuke.pdf>, [2009], 16 p.

355 - AALST-EREMBODEGEM. Solva : intergemeentelijk samenwerkingsverband voor ruimtelijke ordening en socio-economische expansie; PEDE Ruben (projectarcheoloog-vergunninghouder); CLEMENT Cateline (projectarcheoloog); CHERRETTE Bart (coördinatie), *Ronse De Stadstuin : archeologisch vooronderzoek april-mei 2010*, (SOLVA Archeologie-rapport, 13), Onuitgegeven rapport, beschikbaar op <http://www.so-lva.be/projectfiles/Ronsearcheologischvooronderzoek10-RON-DS.pdf>, [2010], 33 p.

356 - AALST-EREMBODEGEM. Solva : intergemeentelijk samenwerkingsverband voor ruimtelijke ordening en socio-economische expansie; VANHOLME Nele (projectarcheologievergunninghouder); CLEMENT Cateline (projectarcheoloog); CHERRETTE Bart (coördinatie), *Geraardsbergen Zakkaai : archeologisch vooronderzoek september 2008*, (SOLVA Archeologie-rapport, 3), Onuitgegeven rapport, beschikbaar op <http://www.so-lva.be/projectfiles/Rapport3GeraardsbergenZakkaai.pdf>, [2008], 33 p.

Archeologie van de Oudheid (902.032)

357 - BEECKMANS Luk, *Een Gallo-Romeinse site te Sint-Antelinks, - De Hellebaard*, 6, 2008, (3), p. 36.

Archeologie van middeleeuwen en moderne tijd (902.033)

358 - ACKE Bert; BRADT Thomas, *Archeologisch onderzoek in de Sint-Hermeskerk te Ronse (O.-VI.)*, - *Archaeologia Mediaevalis*, 33, 2010, p. 5-7.

359 - [ARCHEOLOGISCH], *Archeologisch onderzoek in het centrum van Moorsel, - Heemkundige Kring De Faluintjes*, 23, 2010, (1), p. 10-

11; (2), p. 134-135.

360 - DE GROOTE Koen; MOENS Jan; AMEELS Vera, *Verzegeld door de eerste stadswal: Merovingische nederzettingssporen onder de speelplaats van het Sint-Jozefscollege te Aalst (O.-VI.)*, - *Archaeologia Mediaevalis*, 33, 2010, p. 43-47.

361 - KLINKENBORG Sigrid; DE MAEYER Wouter; CLEMENT Cateline; CHERRETTE Bart, *Archeologisch onderzoek op de Graanmarkt te Ninove (O.-VI.)*, - *Archaeologia Mediaevalis*, 33, 2010, p. 97-101.

362 - MOENS Jan; QUINTELIER Kim, *De voorlopers van de Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaartkerk te Hofstade (Aalst - prov. Oost-Vlaanderen): archeologisch noodonderzoek en fysisch-antropologische studie*, - *Relicta*, 6, 2010, p. 41-68.

Prehistorie. Archeologie van de prehistorie (903)

363 - BEECKMANS Luk; DE BROUWER Nico; VAN LIEFFERINGE Nick, *De eerste landbouwers in Sint-Antelinks; een midden-neolithische site op de Ransbeekkouter*, - *De Hellebaard*, 8, 2010, (1), p. 2-6.

364 - SERGANT Joris; LOMBAERT Lien; CHERRETTE Bart; CLEMENT Cateline; DE MAEYER Wouter; KLINKENBORG Sigrid, *Een (vroeg)mesolithische site op de Graanmarkt te Ninove (Oost-Vlaanderen, B)*, - *Notae Praehistoricae*, 29, 2010, p. 113-119.

365 - WARMENBOL Eugène, *À propos des pointes de lances atlantiques trouvées en Belgique (Étape 2 du Bronze final)*, - *Lunula. Archaeologia Protohistorica*, 18, 2010, p. 73-76.

O.m. in Geraardsbergen.

Atlassen. Landboeken (912)

366 - VUYLSTEKE Marc, *De Grote Atlas van Ferraris*, - *Businarias*, 14, 2010, (40), p. 37-41.

Archivalia i.v.m. het opstellen van deze atlas.

367 - VUYLSTEKE Marc, *Het landboek van Etikhove 1680*, - *Businarias*, 14, 2010, (41), p. 13-23.

Biografie (929)

368 - DIERICKX Fons, *Edward Vinck uit Herdersem 100 jaar*, -

Heemkundige Kring De Faluintjes, 23, 2010, (3), p. 314-316.

369 - VAN BIESEN Fred, *Afscheid van Frans Fransaer uit Moorsel*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 23, 2010, (4), p. 392-403.

Frans Fransaer (Moorsel 1934 - 2010), bestuurslid van de Heemkundige Kring De Faluintjes.

370 - ROELANTS Joris, *Omme God ende Vlaenderen : leven en werk van Jozef De Brouwer*, Haaltert, Heemkundige Kring Haaltert, 2009, 114 p.

Priester, heemkundige, historicus (° Haaltert 1909, + Aalst 1984). Onderpastoor in Denderleeuw (1934-1945) en Hofstade (1945-1954), pastoor in Impe (1954-1964) en Sint-Gillis-bij-Dendermonde (1964-1983). Bestuurslid van de Geschiedkundige Vereniging Het Land van Aalst.

371 - DE COOMAN Edgar, *Stamboom van de familie De Cooman*, Gent-Sint-Amandsberg, in eigen beheer, 1985.

Stamboom van de familie De Cooman vanaf Joannes (Jean) de Cooman (° Aspelare 1613) met o.a. de Ninoofse ondernemer en brandweercommandant Charles De Cooman (1833-1889), burgemeester Dr. Auguste De Cooman (1838-1927) en De Cooman Gebroeders bvba (Burchtstraat, nu OCMW- gebouw)

372 - LAMARCQ Danny, *Biografie van Luc Van Durme*, - LAMARCQ Danny (red.); VAN DURME Luc; PEE Leo; VAN BOCKSTAELE Geert, *Laureaten van de Frans De Potter - Jan Broeckaertprijs : Luc Van Durme (2002) Leo Pée (2003)*, (*Oost-Vlaams Verbond van de Kringen voor Geschiedenis. Reeks I : Laureaten*, 1), Zottegem, Oost-Vlaams Verbond van de Kringen voor Geschiedenis, 2005, p. 10-12.

° Zottegem, 1947.

373 - PEE Leo, *Laudatio bij de prijsuitreiking [aan Luc Van Durme]*, - LAMARCQ Danny (red.); VAN DURME Luc; PEE Leo; VAN BOCKSTAELE Geert, *Laureaten van de Frans De Potter - Jan Broeckaertprijs : Luc Van Durme (2002) Leo Pée (2003)*, (*Oost-Vlaams Verbond van de Kringen voor Geschiedenis. Reeks I : Laureaten*, 1), Zottegem, Oost-Vlaams Verbond van de Kringen voor Geschiedenis, 2005, p. 19-22.

374 - VAN DURME Luc, *Dankwoord*, - LAMARCQ Danny (red.); VAN DURME Luc; PEE Leo; VAN BOCKSTAELE Geert, *Laureaten van de Frans De Potter - Jan Broeckaertprijs : Luc Van Durme (2002) Leo Pée (2003)*, (*Oost-Vlaams Verbond van de Kringen voor*

Geschiedenis. Reeks I : Laureaten, 1), Zottegem, Oost-Vlaams Verbond van de Kringen voor Geschiedenis, 2005, p. 19-22.

Familiekunde. Genealogie (929.5)

375 - COCK Marcel; COSYNS Roger, *Une famille notable de famille Cosyns; haar netwerken en dynastievormingen in Zuidoost-Vlaanderen en Zuidwest-Brabant*, - *Het Land van Aalst*, 62, 2010, (1), p. 5-54; (2), p. 89-132; (4), p. 245-302.

376 - DE CLERCQ René; GOEMINNE Luc, *Stamboom van de familie Limnander 1419-2010*, - *Vlaamse Stam*, 46, 2010, (4), p. 333-351.

377 - DE TEMMERMAN Ludwig, *De (heren)huizen van de Kasteelstraat*, - *Triverius*, 40, 2010, (1), p. 13-18; (2), p. 6-15; (3), p. 16-20; (4), p. 4-7.

In Nederbrakel. Vorige bijdragen opgenomen in de Bibliografie 2009 nr. 400.

378 - DE TEMMERMAN Ludwig, *De familie van Pieter Frans Regaert, champetter te Michelbeke*, - *Triverius*, 40, 2010, (2), p. 18-26; (3), p. 25-34; (4), p. 39-52.

379 - DUQUET Frans, *Merkwaardige gegevens over de achtbare families Govaert, Dooreman, De Clercq, De Corte en De Doncker te Sint-Lievens-Houtem*, - *Heemkundig Genootschap het Land van Rode*, 37, 2009, (148), p. 95-101.

In de 18e en 19e eeuw.

380 - MEIRHAEGHE Herman, *Van de Woestijnes in de kasselrij Oudenaarde 13de - 18e eeuw; deel I*, - *Handelingen van de Geschieden Oudheidkundige Kring van Oudenaarde*, 47, 2010, p. 238-300.

381 - [TOEVALLIGE], *Toevallige vondst : een schipperskind gedoopt in Gijzegem (1775)*, - *Dender-stam*, 30, 2010, (3), p. 77.

Doop van Adrianus Verleyen.

382 - VAN BIESEN Fred, *De Rop : een uitstervende familienaam te Moorsel*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 23, 2010, (1), p. 103-114; (2), p. 221-237; (3), p. 358-366; (4), p. 485-507.

383 - VAN ISTERDAEL Herman, *De familie Vernailen te Okegem en omstreken vóór 1796*, - *Mededelingen Heemkring Okegem*, 35, 2010, (3), p. 53-72.

384 - VANDERICK Vic, *Speuren naar sporen : 414 jaar familiechroniek van de stam Vanderick, 1596-2010*, s.l., in eigen beheer, 2010, 212 p.
Vooral gesitueerd in het Pajottenland.

385 - VEREecken Hugo, *De familie Vilain XIII en het kasteel en domein van Mesen te Lede bij Aalst, - Heemkundige Kring Wissekerke*, 26, 2001, (2), p. 25-28.

386 - VAN DER HAEGEN Arthur, *400 jaar familie Van der Haegen in Nederhasselt*, s.l., in eigen beheer, 2000.

Bevat de parenteel met alle gevonden afstammelingen van het echtpaar Martinus Van der Haegen (ca. 1590-1645) en Joanna De Roeck (ca. 1595-1661) uit Nederhasselt.

Wapenkunde. Heraldiek (929.6)

387 - VAN DEN EECKHOUT Jean-Marie, *Wapenboek van het middeleeuwse Vlaanderen*, 2 dl., Sint-Niklaas, in eigen beheer (Dalstraat 29), 2009.

Geschiedenis (93)

388 - VAN BOCKSTAELE Geert, *Jacques De Ro, e.a., Geraardsbergen. De muur rond Geraardsbergen; van gesloten naar open stad, - Het Land van Aalst*, 62, 2010, (3), p. 242-44.

In de reeks : Signalement.

389 - VANCAMPENHOUT Nico, *Hilaire Liebaut, "een achtenswaardig man"*, - *De Souvereinen*, 41, 2010, (1), p. 4-11.

Rede uitgesproken n.a.v. de voorstelling van het boek "Het verleden is alomtegenwoordig", huldeboek voor Hilaire Liebaut (° Aalst 1939).

Archiefinventarissen (930.25)

390 - BEECKMANS Luk, *Inventarisatie van het moderne kerkarchief in de parochies van Herzele, - De Hellebaard*, 8, 2010, (3), p. 42-43.

Door bestuurslid van het Land van Aalst Geert Van Bockstaele.

391 - DE RO Jacques, *"Het vluchten van de stadspampieren" of de moeizame weg naar een eigen volwaardig stadsarchief te Geraardsbergen, - Gerardimontium*, 2010, (233), p. 12-22.

392 - DESMET Paul, *Regesten op de oorkonden van het kerkarchief van Pamele 1501-1535, - Handelingen van de Geschied- en Oudheidkundige Kring van Oudenaarde*, 47, 2010, p. 150-220.

Geschiedenis van de middeleeuwen (94.033)

393 - DE NOYETTE Guy, *Ontstaan en evolutie van de gemeente Zwalm*, - *Contactblad Heemkunde Oost-Vlaanderen*, 34, 2010, (1), p. 9-11.

394 - VAN ACKER K.G., *Merelbeke van 406 tot 1792*, Merelbeke, s.n., 2010, 180 p.

Behandelt het grootdomein Merelbeke dat naast het huidige Merelbeke ook Bottelare, Lemberge en Schelderode omvat.

395 - DE RO Jacques, *Wonen tussen wal en stadhuis : het middeleeuwse Engeland in de bovenstad van Geraardsbergen*, - *Gerardimontium*, 2010, (229), p. 18-24.

396 - FONCK Antoine; GOOSSENS Geert, *Oktober 1010 : Borsbeke 1000 jaar*, - *De Hellebaard*, 8, 2010, (4), p. 53-54.

Geschiedenis van de moderne tijden (94.034)

397 - CAUDRON Freddy, *De Aalstenaars verpletteren de Franse vijand*, - *Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 37, 2010, (1), p. 10-16.

In 1658 tegen de Franse troepen onder maarschalk Turenne.

398 - CAUDRON Freddy, *Johanna De Waanzinnige, Filips de Schone en Aalst ...*, - *Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 37, 2010, (2), p. 36-43.

399 - LEYDER Dirk; THOMAS Catherine, *La Correspondance Ministérielle entre Vienne et Bruxelles (1749-1789) Index raisonné : Le ministère de Charles de Cobenzl (17 août 1753 - 24 janvier 1770), L'intérim d'Henri-Herman de Crumpipen Secrétaire d'État et de Guerre (26 janvier 1770 - 15 juin 1770)*, (*Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën. Studia*, 123), Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2010.

400 - ROBIJNS Luc, *Memorieboek van Joannes en Franciscus Van Landuyt uit Nieuwerkerken van 1751 tot 1808*, - *Liniaal*, 33, 2010, (3), p. 30-39.

Vorige bijdrage opgenomen in de Bibliografie 2009 nr. 439.

401 - VERNAEVE Wilfried, *De Werf en de Sint-Annabrug te Aalst*, - *Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 37, 2010, (2), p. 32-35.

Geschiedenis 1787/1815 (94.034/035)

402 - DE WILDE Johan R.J., *Twee soldatenbrieven voor Erpe (1810)*, - *Mededelingen van de Heemkundige Kring van Erpe-Mere*, 50, 2010, (3), p. 61-63.

Van Jan Baptiste Everaert (° Erpe 1790) aan zijn vader Bernardus.

Geschiedenis van de negentiende eeuw (94.035)

403 - DE CLERCK Jan C.A., *Het gebeurde in Baardegem*, - *Heemkundige Kring De Faluintjes*, 23, 2010, (1), p. 36-47.

Vorige bijdrage opgenomen in de Bibliografie 2009 nr. 436.

404 - DEDIJN Jean-Marie; KERKHOVE Herman, *Concordantietabellen van de wijken 6 tot 17 te Ronse*, - *Annalen Geschied- en Oudheidkundige Kring van Ronse en het Tenement van Inde*, 59, 2010, p. 83-86.

In de negentiende eeuw.

405 - DE LANGE Sylvain, *De historische band tussen Opbrakel en rijke Gentse families in de 19de eeuw*, - *Triverius*, 40, 2010, (1), p. 27-37; (3), p. 56-60; (4), p. 56-61.

406 - DE NIJS Eddy, *De bewoners in de wijk Pijpenbeek volgens de kaart van P.C. Popp (1860)*, - *Liniaal*, 33, 2010, (2), p. 5-14; (3), p. 9-12; (4), p. 14-24.

407 - DE RUYVER Luc, *Gontrode in de pers (1880-1941)*, - *Heemkundige Vereniging De Gonde*, 38, 2010, (1), p. 13.

408 - DECONINCK Noël, *La Légion d'Honneur - La médaille de Saint-Hélène*, - *Annalen Geschied- en Oudheidkundige Kring van Ronse en het Tenement van Inde*, 59, 2010, p. 195-204.

Ingesteld door Napoleon in 1802 resp. 1857. Met vermelding van Ronsenaars dragers ervan.

409 - DESHAUMES Christophe, *De St.-Martinuswijk en het huis "Dupont": 5, J.B. Dekeyserstraat: een vergelijkende studie*, - *Annalen Geschied- en Oudheidkundige Kring van Ronse en het Tenement van Inde*, 59, 2010, p. 329-378.

410 - VAN DE VELDE Frydda, *Bedanking vanwege Leopold I aan de inwoners van Sint-Maria-Latem*, - *De Zwalmgalm*, 15, 2010, (4), p. 23-25.

In 1856 bij zijn 25-jarig jubileum als koning der Belgen.

411 - VERNAEVE Wilfried, *Aalst in de pers 150 jaar geleden*, - *Mededelingen van de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon*, 37, 2010, (1), p. 26-29; (2), p. 52-56; (3), p. 75-79; (4), p. 97-100.

Artikels uit 'De Denderbode' van 1857 en 1858.

Geschiedenis van de negentiende en twintigste eeuw (94.035/036)

412 - BRANTEGEM Herman, *Okegems nieuws in vroegere weekbladen*, - *Mededelingen Heemkring Okegem*, 35, 2010, (2), p. 34-46.

Geschiedenis van de twintigste eeuw (94.036)

413 - BAELE Rita, *Levensverhaal van Jozef De Grootte*, - *De Zwalmgalm*, 15, 2010, (1), p. 7-9; (2), p. 16-18; (3), p. 17-19.

Vorige bijdragen opgenomen in de Bibliografie 2009 nr. 445.

414 - D'HAESE Dirk, *Lede, Klein Duitschland 1940-1945 : tijdens tweede wereldoorlog : de geschiedenis van een dorp uit het Land van Aalst*, Lede, s.n., 2010, 136 p.

Behandelt de periode van 1919 tot en met 1945.

415 - DE WINNE-DE BODT Bertha, *Heldergem in het interbellum*, - *Mededelingen Heemkundige Kring Groot-Haaltert*, 30, 2010, (1), p. 7-9.

416 - DEWAELE Geert; FRANSEN Guy, *Beelden van een eeuw : 1880-1980*, 6 dl., Groot-Bijgaarden, Corelio Publishing, 2010.

6 bijlages van 12 p. bij "Het Nieuwsblad" van 20 tot 26 november 2010 met becommentarieerde foto's en postkaarten.

417 - DEWAELE Geert; FRANSEN Guy, *Het nieuws uit de Denderstreek : 1880-1980*, (*Beelden van een eeuw : 1880-1980*, 1), Groot-Bijgaarden, Corelio Publishing, 2010, 12 p.

Bijlage bij "Het Nieuwsblad" van 20 november 2010 met becommentarieerde foto's en postkaarten.

418 - MAROYE Marc, *100 jaar geleden in de Beiaard*, - *Triverius*, 40, 2010, (1), p. 50-54; (2), p. 49-52; (3), p. 62-65; (4), p. 71-74.

419 - MAROYE Marc, *Volksraadpleging over de koningskwestie in Sint-Maria-Lierde*, - *Triverius*, 40, 2010, (3), p. 21-23.

In 1950.

OPMERKING

Het nr. 180 bestaat niet.

AUTEURSREGISTER

Accou, Max	292	Cosijns, Roger	226
Acke, Bert	358	Cosyns, Roger	375
Ameels, Vera	360	Cotelli, S.	38
Aquino-Weber, Dorothée	38	Cuydt, Guido	349
Baekeland, Paul	317	D'Haeseleer, Carlos	118, 228
Baele, Rita	75, 413	D'Haese, Dirk	414
Bartholomieux, Bart	351	D'Herde, Peter	139
Bauters, Luc	277	De Baere, Rik	232
Bavay, Lut	221, 243, 244	De Baets, August	275, 331
Becuwe, Frank	200	De Beck, Lode	231
Beeckmans, L.	351	De Boeck, Dirk	4, 166, 174, 253
Beeckmans, Luk	24, 97, 200bis		277
	245, 257, 293, 357, 363, 390	De Boeck, Klaartje	338
Berkers, Maarten	343	De Brauwer, Jozef	104
Biebaut, Etienne	17, 267	De Brouwer, Nico	363
Blancke, Jan	43	De Chou, Freddy	83, 84, 181, 182
Bombbeck, Leo	185	De Clerck, Jan C.A.	157, 403
Bosman, Remi	164	De Clercq, René	376
Bourdeaudhui, Jozef	18, 250, 283	De Cock, Louis	321
Bourlau, Stéphan	294	De Cooman, Edgar	371
Bradt, Thomas	358	De Dijn, Jean-Marie	404
Brantegem, Herman	154, 304, 305	De Ganck, Dirk	44
	306, 412	De Groote, Koen	360
Broucke, Roger	103, 117	De Jonge, Arnold	119
Buts, Hugo	60, 96	De Koker, Johnny	332
Callaert, Philippe	144, 206	De Lange, Sylvain	254, 339, 405
Cambier, Albert	251, 252, 318	De Loose, Willy	73, 124
Cami, Gilbert	290	De Maeyer, Wouter	346, 348, 350
Campbell, Lorne	284		351, 353, 354, 361, 364
Castelain, Rik	6	De Moor, Denise	66, 120
Caudron, Freddy	129, 165, 397, 398	De Mulder, Bianca	44
Cherretté, Bart	344, 345, 346, 347	De Nijs, Eddy	269, 406
	348, 350, 351, 352, 353, 354, 355	De Noyette, Guy	150, 393
	356, 361, 364	De Pauw, Freddy	158
Cieters, Hans	207	De Prijck, Mieke	33
Clement, Cateline	346, 348, 351, 355,	De Punt, Johan	186
	356, 361, 364	De Rodder, Regina	167
Cock, Marcel	375	De Ro, Jacques	258, 287, 391, 395
Collin, Ludo	10	De Ruyver, Luc	159, 407
Coppens, Jan	35, 319, 320	De Ryck, Johan	57
Cornelis, Johnny	227, 231	De Schamphelaere, Jozef	160

De Schryver, Fredy	19, 25, 61	Gadeyne, Guy	3, 218
	79, 105, 106, 211, 270, 314, 322	Gaublomme, Alain	189
	333, 334	Gelaude, F.	351
De Smedt, Stijn	292	Gerits, Jan	259
De Smet, Antoine	278	Goeminne, Luc	190, 376
De Smet, Lucien	9, 44, 64, 68, 208	Goethals, Patrick	71, 177, 201, 271
	212, 213, 214, 216, 233	Goossens, Geert	63, 134, 396
De Stercke, Bruno	187	Goossens, Luc	297
De Sutter, Prosper	85	Haegeman, Philippe	291
De Tant, Fernand	33	Haustraete, Hans	316
De Temmerman, Ludwig	48, 140	Hermans, M.	137
	187, 307, 377, 378	Herpelincq, H.J.	264
De Troyer, Roger	133, 323	Heyvaert, Herman	152, 164, 255
De Vuyst, Julien	16, 22, 26, 27, 45	Hoek, Herman	125
	76, 98, 121, 210	Huys, Paul	191, 192
De Wilde, Johan R.J.	402	Kempeneers, Paul	335
De Winne-De Bodt, Bertha	415	Kenis, Leo	8
De Wolf, Koenraad	224	Kerkhove, Herman	110, 281, 328,
Debrabandere, Frans	324, 325, 335		340, 404
Deconinck, Noël	408	Keuppens, Hubert	69
Déplechin, Salomon	217	Klinkenborg, Sigrid	343, 346, 351
Deprost, Luc	86		353, 354, 361, 364
Deruyck, Bert	67, 155	Kristol, A.	38
Deschietter, Johan	352	Lamarcq, Danny	2, 5, 337, 372
Deshaumes, Christophe	409		373, 374
Desmette, Philippe	137	Landuyt, Karen	229
Desmet, Paul	392	Langouche, Jessica	141
Devos, Eric	10	Lemmens, Daniël	72, 171
Devos, Magda	335	Lemmens, Gerard	12, 238
Dewaele, Geert	62, 143, 151, 205	Leroy, Frans	276
	236, 416, 417	Leyder, Dirk	80, 399
Dewickere, Stefan	222, 235	Liebaut, Hilaire	6
Dierickx, Fons	11, 23, 122, 130, 368	Liessens, Gerrit	20, 74, 135
Donche, Pieter A.	55	Lombaert, L.	351
Duprez, Marc	242	Lombaert, Lien	364
Duprez, Michel	123, 326	Louies, Jan	329
Duquet, Frans	56, 379	Maroye, Marc	313, 418, 419
Erfgoeddag	173	Martens, Dirk	222, 235
F., B.	188	Meirhaeghe, Herman	380
Fonck, Antoine	107, 108, 109, 295	Mertens, Wenceslaus	298, 299
	296, 308, 309, 396	Meulebroek, Lorenz	300
Fransaer, Frans	327	Moens, Jan	360, 362
Fransen, Guy	62, 143, 151, 205, 236,	Moens, Wilfried	126
	416, 417	Muylaert, Jan	50

Neirinck, Paul	99	Van Acker, K.G.	394
Notteboom, Hugo	6	Van Besien, Freddy	315
Ockeleij, Jaak	136, 148	Van Biesen, Fred	42, 101, 266, 369
Olsen, Jan	28, 239, 265		382
Pauwels, Henri	280	Van Bockstaele, Geert	2, 5, 29, 30
Pede, Ruben	355		337, 372, 373, 374, 388
Peersman, Catharina	37, 38, 39, 40	Van Boegeld, Hendrik	225
Peeters, Natasja	285	Van Branden, Gudrun	115
Pée, Leo	2, 5, 6, 337, 372, 373	Van Caeneghem, Paul	116
	373, 374	Van Campenhout, Nico	6, 389
Pots, Luc	13, 14, 111, 301	Van Damme, Rik	286
Praet, Patrick	302	Van de Kerkhove, André	280
Premereur, André	131	Van de Maele, Romain John	102
Pype, Pedro	100		132, 341
Quintelier, Kim	362	Van de Perre, Arnold	117
Redant, Gabriël	97, 112, 113, 161	Van de Perre, Dirk	21, 41
	245	Van de Sijpe, Luc	240
Reniere, Sibrecht	347	Van de Velde, Frydda	128, 146, 189
Robijns, Luc	256, 400		196, 410
Roelants, Joris	370	Van de Vijver, D.	237
Rubbens, Hedwig	251	Van de Woestijne, Paul	6
Scheerlinck, John	73	Van den Bruelle, Annelies	246
Sergant, J.	351	van den Eeckhout, Jean-Marie	387
Sergant, Joris	364	Van den Noortgate, Jeroom	196
Sliepenbeek, Peter	125	Van der Bracht, Koen	156
Snaet, Joris	248	Van der Haegen, Arthur	386
Sonck, Paul	82	Van der Haegen, Marc	51
Souffreau, Georges	200bis, 203	Van der Helst, Luc	247
Souffreau, Georges L.	20, 77, 87	Van der Kelen, Ignace	336
	88, 193, 194, 195, 202	Van der Speeten, Jozef	52
Strobbe, Karel	46	Van der Vurst, Pierre	163, 272, 282
Stroobants, A.	241, 310		289
Stroobants, Aimé	280	Van Driessche, Luc	81, 90, 169, 170
Suenens, Kristien	46	Van Durme, Luc	2, 5, 257, 337
Surdiacourt, Dirck	127, 142, 209		337, 372, 373, 374, 374
	311	Van Hofstraeten, Bram	31
Thomas, Catherine	399	Van Huyneghem, Els	215
Thuring, G.	125	Van Isterdael, Herman	91, 383
Timmerman, Hubert	114, 199	Van Liefferinge, Marc	198
Topke, H.	89	Van Liefferinge, Nick	363
Troch, Jan	262	Van Paeppegem, Willy	176
Uyttersprot, Marc	15, 138, 145, 162	Van Roosbroeck, Filip	183
	168, 298	Van Ryssel, Daniël	58
Valentijn, André	70, 153, 175	Van Schoorisse, Willy	47

Van Schoors, Lucien	330	Vernaeve, Wilfried	1, 7, 92, 93
Van Trimpont, Marc	34, 179		401, 411
Van Wassenhove, Lieve	44	Verroken, Erik	94
Vande Winkel, Georges	1	Verschraegen, Matthijs	150, 268
Vanderick, Vic	384	Vervust, Lieve	44
Vandermarliere, Guido	200	Vindevogel, Rose	95
Vandevelde, Leon	219	Vlaemynck, Gwenny	223
Vandeweyer, Luc	65, 78	Vuyksteke, Marc	49, 53, 54, 59
Vanholme, Nele	345, 347, 351, 356		184, 197, 303, 366, 367
Vannoppen, Henri	149	Wambacq, Liliane	146, 147, 178
Vereecken, Hugo	385	Warmenbol, Eugène	365
Verhaeghe, Elie	6	Wennig, Wolfgang	220
Vermoesen, Ben	32, 36	Wille, Danny	273, 274, 312
Vermoesen, Reinoud	204	Wuyts, Leo	280

PERSONENREGISTER

Agneessens, Henri	220	Cumont, Franz	8
Antonius (H.)	11	D'Haese (familie)	377
Bauwens, Etienne	289	Daens, Pieter	132
Beerens, Judocus	98	De Boussu, Maria Adriana	91
Blondel, Jean-François	237	De Brialmont (familie)	95
Boel, Baziel	341	De Brouwer, Jozef	246, 370
Broeckaert, Jan	5, 6	De Bruyn, Marc	279
Broekaert, Arthur	142	De Clercq (familie)	276, 379
Bruegel, Pieter (de jonge)	285	De Clercq, Petrus	19
Cadeau, Petrus	198	de Cobenzl, Charles	399
Callebaut (familie)	186	De Cock, Joos	68
Carpentier, Valère	235	De Cock, Josephus	166
Castelain, Rik	6	De Cooman (familie)	371
Clopper, Nicolaus	31	De Cooman Gebroeders	371
Cobenzl, Charles de	399	De Cooman, Auguste	371
Coecke, Maria	285	De Cooman, Charles	371
Coecke, Pieter	285	De Cooman, Jean	371
Coels, Martinus	31	De Cooman, Joannes	371
Coolens (familie)	378	De Corte (familie)	379
Coppens, Carolus	98	de Crumpipen, Henri-Herman	399
Cosijn, Petrus	57	De Dier, Roger	50
Cosyns (familie)	375, 377	De Doncker (familie)	379
Crumpipen, Henri-Herman de	399	De Groote, Jozef	413

De Koker (familie)	332	Haesaert, Maria	153
De Koker, Jules	112	Herman (familie)	378
De Landsheer, Louis	126	Hermes (H.)	10
De Meerleer, Evarist	107	Hoek, Herman (Lodewijk Maria)	125
De Pero, Joannes	114	Horta, Victor	235
De Potter, Frans	5, 6	Janssens, Pierre Jean	214
De Potter, Marie Barbe	405	Johanna de Waanzinnige	398
De Roeck, Joanna	386	Kemme, B.	125
De Roose, Jan	283	Klinckaert, Anna Maria	155
De Rop (familie)	382	Kunstmann, Pierre	37
De Rouck, Germain	110	Leopold I	174
De Smet (familie)	187	Liebaut, Hilaire	6, 389
De Stercke (familie)	187	Limander (familie)	376
De Vos, André Roger	270	Lodewijk XIV	99
De Vos, C.L.	25	Loos, Justine	152
De Vree, Frans	282	Loos, Nazarine	152
De Waele, Georges M.	128	Los, Cyriel	288
Dechamps, Victor	28	Macharius (H.)	9
Declercq, Désiré	291	Meerman (familie)	380
Delmotte, Egidius Lambertus	280	Moreels, Adriaan	286
Delmotte, Gilles	280	Muylaert, Joannes	155
Delmotte, Jacobus	280	Notteboom, Hugo	6
Delmotte, Jacques	280	Pée, Leo	5
Desmet, Dirk	281	Peerlinck, Frans	42
Desmet, Ira	281	Regaert (familie)	378
Desmet, Naomi	281	Remes, Constant	26
Desmet-Kerkhove, Frida	281	Rigaux, Bea	123
Dooreman (familie)	379	Robijns, Désiré Ferdinand	216
Ducatillon (familie)	377	Roelandt, Firmin	14
Duverger, Erik	280	Roelandts, Carel	60, 61
Everaert, Jan Baptiste	402	Rogghé, Willem	58
Filips de Schone	398	Roman (familie)	377
Florkin, François	101	Ruyssinck, Eddy	175
Fransaer, Frans	369	Saligo, Charles Louis	287
Geysels, Jaak	34	Schepens, Eugeen	53
Ghijs (familie)	187	Schoupe, Philipinne	166
Ghyselinck, Denis	150	Sonck (familie)	82
Goessens, Simonne	295	Sonck, Etienne	308
Goetgebuer, Joannes Franciscus	32	Teirlinck, Herman	339
Gossaert, Jan	284	Timmerman (familie)	101
Goubau (familie)	95	Titelmans, Pieter	340
Govaert (familie)	379	Van Bockstaele, Emile	142
Haegens (familie)	278	Van Boven, Pieter	286
Haelterman, Jacqueline	50	Van Buggenhout, Peeter	166

Van de Velde (familie)	212	Verstraeten (familie)	224, 225
Van de Walle, Joannes	166	Verstraeten, André	224, 225
Van de Woestijne (familie)	380	Verstraeten, Gustaaf	224, 225
Van den Bossche (familie)	33	Verstraeten, Jules	224, 225
Van den Bossche, Leo	33	Verstraeten, Louis	224, 225
Van den Doorent, Pieter	98	Verstraeten, Raymond	224, 225
Van den Haute Pieter	198	Vidts, Jan Baptista	76
Van den Haute, Jan Baptiste	198	Vilain XIII (familie)	385
Van der Eeckt, J.B.	25	Vilain XIII, Jean Jacques Philippe	183
Van der Gracht (familie)	95	Vinck, Edward	368
Van der Gucht, Gaston	338	Vuye (familie)	167
Van der Haegen (familie)	386	Vuye, Petrus Jacobus	167
Van der Haegen, Fredrik Joannes	51	Wattez, Omer	59
Van der Haegen, Martinus	386	Westvalinc, Willem	286
Van der Mynsbrugge, Pieter Anton	241	Willibrord (pater)	34
Van der Voort, Michiel	21		
Van Doren, Raymond	290		
Van Durme, Luc	2, 5, 372, 373, 374		
Van Gemert, Arnold	27		
Van Ghijseghem, Peeter	166		
Van Ghyseghem (familie)	297		
Van Ghyseghem, Hayne	297		
Van Haver, Jozef	148		
Van Huffel, Pieter	287		
Van Landuyt, Franciscus	19, 400		
Van Landuyt, Joannes	400		
Van Liedekerke, Alma	153		
Van Lummene (familie)	94		
Van Maarke (familie)	94		
Van Neck, Maurits (° Hofstade 1926).	67		
Van Nieuwenhuyze (familie)	378		
Van Noyen (familie)	377		
Van Roy, Raymond	90		
Van Saceghem, Thadée	405		
Van Vaerenbergh, Theophilus	105		
Vanden Berghe, Herman	179		
Vanderdonckt, Judocus	54		
Vanderick (familie)	384		
Vandevelde (familie)	187		
Veenman (familie)	376		
Vereecken (familie)	298, 299		
Verleyen, Adrianus	381		

PLAATSNAMENREGISTER

Aaigem	74, 135, 166	Denderstreek	62, 125, 143, 151
Aalst	7, 8, 21, 31, 46, 58, 65, 92		205, 231, 236, 416, 417
	93, 115, 129, 130, 137, 145, 156	Denderwindeke	200
	163, 165, 185, 190, 199, 200, 204	Dikkelvenne	75
	206, 215, 234, 237, 247, 256, 272	Domein Mesen (Lede)	348
	279, 282, 285, 289, 292, 297, 314	Dorpsplein (Nieuwerkerken)	346
	329, 338, 349, 353, 360, 370, 375	Drongen	202
	376, 389, 397, 398, 401, 411	Egem (Bambrugge)	194
Aalst (regio)	204	Elene	46, 354
Affligem (abdij)	36	Elst	29, 339
Amougies	190	Erembodegem	200, 285, 333, 344
Antwerpen	324	Erondegem	174, 383
Appelterre-Eichem	375	Erpe	4, 139, 253, 277, 297
Aspelare	46, 371		338, 402
Baardegem	103, 130, 144, 157	Erpe-Mere	345
	200, 206, 403	Essene	375
Balegem	44, 68, 191, 192	Etikhove	18, 250, 283, 367
	208, 216, 233	Everbeek	29, 48
Bambrugge	77, 88, 194	Faluinjtes	103
Beerlegem	242	Gavere	115, 278
België	125	Gent	58, 142, 337, 405
Borsbeke	30, 63, 97, 107, 109	Gent (kwartier)	337
	134, 203, 245, 390, 396	Gentbrugge	331
Bottelare	12, 159, 238, 394	Geraardsbergen	34, 35, 46, 84, 109
Brabant	324		115, 118, 127, 142, 156
Brakel	29, 234, 307		179, 198, 209, 230, 234, 258, 280
Brugge	60, 61		284, 286, 287, 291, 294, 311, 315
Brussel	280, 324, 399		319, 320, 330, 336, 356, 365, 375
Buggenhout	46		388, 391, 395
Buke (Elene)	354	Geraardsbergen (regio)	125, 294
Burchtstraat (Ninove)	371	Gijzegem	17, 43, 138, 168, 192
Burst	20, 57, 77, 87, 88		200, 234, 267, 298, 299, 349, 381
	193, 202, 234	Gijzenzele	44, 233, 240
Containerpark (Erpe-Mere)	345	Gontrode	171, 275, 407
De Stadstuin (Ronse)	355	Graanmarkt (Ninove)	342, 343, 351
Deftinge	46, 131, 259	Groesbeek-Breedeweg (NL)	125
Denderhoutem	13, 14, 111	Haaltert	73, 192, 207, 246, 260
	195, 301, 383		370, 375, 383
Denderleeuw	200, 370	Heddegem (Bambrugge)	194
Dendermonde	41, 156, 241	Heldergem	133, 166, 323, 415
	288, 297	Hemelveerdegem	228

- Herdersem 11, 23, 103, 122, 130
132, 148, 200, 234, 341, 368
- Herzele 30, 66, 76, 98, 108
120, 210, 245, 263, 295, 296, 308
309, 375, 390
- Hilden (D) 220
- Hillegem 16, 30, 71, 201, 271, 390
- Hof Ten Brecht (Burst) 202
- Hofstade 15, 67, 114, 155, 162, 176
199, 200, 232, 288, 349, 362, 370
- Hopperank (Erembodegem) 344
- Hundelgem 196
- Iddergem 383
- Impe 370
- Kasteelmolen (Bambrugge) 194
- Keerstraat (Erpe-Mere) 345
- Kerksken 124
- Kortrijk 223
- Kottem (Sint-Lievens-Houtem) 77, 88
- Kwatrecht 240
- Landskouter 44, 212, 233
- Lebbeke 262
- Lede 89, 155, 192, 222, 348, 350
385, 414
- Leeuwergem 46
- Lemberge 394
- Letterhoutem 56
- Leupegem 190, 219, 392
- Liedekerke 31, 227
- Lierde 46
- Lobbes (abdij) 254
- Londen 284
- London 284
- Maarke 94
- Maarke-Kerkem 100
- Maas (NL) 125
- Marktplein (Sint-Lievens-Houtem) 347
- Meerbeke 200, 375
- Meilegem 123
- Meldert 32, 130, 200, 234, 273
274, 312
- Meldert (Oost-Vlaanderen) 103
- Melle 28, 72, 99, 116, 171, 234
239, 240, 265, 275
- Melsen 95
- Mere 4, 82, 186, 221, 234, 338
- Merelbeke 12, 115, 275, 394
- Merelbeke (grootdomein) 394
- Mesen 348, 385
- Mespelare 299, 300
- Michelbeke 29, 378
- Moerbeke 321
- Molen De Smet (Denderhoutem) 195
- Molen Van Sande (Bambrugge) 194
- Moorsel 42, 101, 103, 117, 126
130, 144, 200, 206, 234, 266, 327,
359, 369, 382
- Moortsele 44, 233, 240
- Munkzwalm 146, 150, 188, 190
- Munte 159
- Nederboelare 182
- Nederbrakel 29, 187, 254, 377
- Nederhasselt 386
- Nederland 125
- Nederlanden 80, 248
- Nederzwalm 146
- Neigem 200
- Nieuwenhove 83
- Nieuwerkerken 19, 22, 25, 60, 61
79, 85, 105, 106, 211, 269, 270, 276
297, 314, 322, 333, 334, 346
400, 406
- Nijmegen (NL) 125
- Ninove 37, 38, 39, 40, 41, 46, 51, 115
156, 220, 280, 342, 343
351, 361, 364, 371, 375, 383
- Ninove (regio) 125
- Noord-Brabant (NL) 324
- Nukerke 184, 197, 380
- Okegem 50, 52, 91, 154, 200, 302
304, 305, 306, 383, 412
- Onkerzele 181
- Oordegem 104
- Oost-Vlaanderen 325, 337
- Oosterzele 44, 64, 160, 213, 214
233, 261
- Opbrakel 29, 33, 140, 192, 405

Ophasselt	228	Steenhuize-Wijnhuize	24, 30, 177
Overboelare	179		245, 293
Paddestraat (Velzeke-Ruddershove)	222	Steppes Hof (Borsbeke)	203
Pajottenland	384	Strijpen	192
Pamele	392	Ter Dorent (Burst)	87
Parike	29	Ter Moeren (Burst)	87
Pollare	226, 375	Teralfene	136
Ressegem	30, 45, 70, 153, 175	Tramstatie (Zottegem)	352
	263, 390	Utrecht (NL)	125
Roborst	146	Velzeke-Ruddershove	222
Ronse	3, 10, 46, 110, 217, 218, 229	Viane	46, 190, 321
	235, 249, 251, 252, 280, 281, 316	Vijverstraat (Lede)	350
	318, 328, 340, 355, 358, 380, 404	Villa Carpentier (Ronse)	235
	408, 409	Vlaams-Brabant	324
Rozebeke	146, 243, 366	Vlaamse Ardennen	49, 224, 339
Schelderode	159, 394	Vlaanderen	149, 280, 335
Scheldewindeke	9, 44, 233, 383	Vlaanderen (graafschap)	55, 387
Schellebelle	69	Vlekkem	244
Schendelbeke	228	Vlierzele	121, 192
Schoonaarde	310	Volkegem	392
Schorisse	54, 59, 303, 366	Waal (NL)	125
Semmerzake	240	Welden	53
Serskamp	69, 192	Welle	200
Sint-Antelinks	30, 190, 197, 357	Wenen	399
	363, 390	Wetteren	338
Sint-Blasius-Boekel	146, 158, 268	Wichelen	192
	366	Wieze	81, 90, 148, 152, 164, 168
Sint-Denijs-Boekel	146		169, 170, 173, 200, 234, 255, 290
Sint-Gillis-bij-Dendermonde	370	Woubrechtgem	27, 30, 98, 113, 161
Sint-Kornelis-Horebeke	119, 167		200bis, 390
	197, 366	Zakkaai (Geraardsbergen)	356
Sint-Lievens-Esse	26, 30, 46, 112	Zeeuws-Vlaanderen (NL)	325
	264, 390	Zegelsem	29, 190, 254, 339, 366
Sint-Lievens-Houtem	77, 88, 115	Zonnegem	77, 88
	347, 379	Zottegem	46, 115, 141, 225, 352
Sint-Maria-Horebeke	47, 190, 392		372
Sint-Maria-Latem	146, 410	Zwalm	128, 147, 178, 189, 326
Sint-Maria-Lierde	313, 419		393, 413
Sint-Maria-Oudenhove	197		
Smetlede	104, 383		
Statieplein (Aalst)	353		
Stationsplein (Aalst)	353		
Steenhuize	257, 390		

INHOUD BIBLIOGRAFIE 2010

- 0. ALGEMEENHEDEN** 1 - 7
- Vakbibliografieën (013)
 - Bibliografieën van personen (016.9)
 - Bibliotheken (026/027)
 - Verenigingen (06)
- 1. FILOSOFIE. PSYCHOLOGIE**
-
- 2. GODSDIENST** 8 - 48
- Christendom (23/28)
 - Heiligen. Heiligenverering. Bedevaarten (235.3)
 - Kerkelijke kunst. Kerkklokken (246/247)
 - Broederschappen. Confreries (255)
 - Bisdommen. Kapittels. Parochies. Pastoors. Kerkarchieven (262)
 - Missionering (266)
 - Christelijke religieuze ordes (271)
 - Stevenisme (273)
- 3. SOCIALE WETENSCHAPPEN** 49-177
- Migratie (314)
 - Feodalisme (321.17)
 - Verkiezingen (324)
 - Kolonisatie (325)
 - Vlaamse Beweging (329)
 - Arbeid. Arbeidsongevallen (331)
 - Belastingen (336.22)
 - Bankwezen (336.7)
 - Handel (339)
 - Criminaliteit (343)
 - Pachtcontracten (347)
 - Testamenten. Nalatenschappen. Staten van Goed (347.6)
 - Handelsrecht (347.75/76)
 - Rechtbanken (347.9)
 - Politie. Brandweer (351.7)
 - Lokaal en regionaal bestuur (352/353)
 - Defensie. Krijgsgeschiedenis. Wapens (355)
 - Wereldoorlogen (355 WOI/355 WOII)
 - Gezondheidszorg (364.1)
 - Schoolstrijd (372)

Onderwijs (373)
 Jeugdwerk (374.3)
 Universitair onderwijs (378)
 Vrijtijdsbesteding. Toerisme (379.8)
 Heemkunde. Volkskunde (39)
 Kleding (391)
 Levenscyclus (392)
 Huwelijk (392.5)
 Prostitutie (392.6)
 Herbergen (392.8)
 Bijnamen. Spotnamen (392.91)
 Dood. Begrafenissen. Bidprentjes (393)
 Openbaar leven (394)
 Processies (394.2)
 Carnaval (394.25)
 Stoeten. Optochten (394.5)
 Kermissen. Circussen (394.6)
 Volksliederen. Marktliedereren (398.8)

5. NATUURWETENSCHAPPEN 178-179

Waterlopen. Beken (556)
 Erfelijkheidsleer (575)

6. TOEGEPASTE WETENSCHAPPEN 181-221

Dienstverleners. Geneeskunde. Diergeneeskunde (61)
 Molens. Watermolens. Windmolens (620.9)
 Telecommunicatie (621.39)
 Watervoorziening (628.1)
 Transportmiddelen (629)
 Landbouw (63)
 Veeteelt (636)
 Verkeerswezen. Spoorwegen (656.1)
 Bier. Brouwerijen. Jeneverstokerijen (663)
 Industrie (66/68)
 Textielindustrie (677)
 Kledingindustrie (687)

7. ARCHITECTUUR. PLASTISCHE KUNSTEN.

MUZIEK. SPORT 222-315

Erfgoedbeleid (7.025)
 Neogotiek (7.035)
 Kunstenaars (7.071)
 Gehuchten. Pleinen. Straten (711.5)

Natuurreservaten (712.23)
 Tuinen (712.26)
 Landschapsbescherming (719)
 Monumentenzorg (72.025)
 Architectuur (72)
 Openbare gebouwen (725)
 Militaire gebouwen (725.18)
 Apotheken (725.5)
 Schandpalen (725.6)
 Beelden. Gedenktekens. Monumenten (725.94)
 Religieuze architectuur. Kerken. Kapellen (726)
 Grafzerken. Grafmonumenten (726.8)
 Pastorieën (726.9)
 Burgerlijke architectuur. Woningen. Hoeven. Mottes (728)
 Beeldhouwkunst (73)
 Keramiek (738)
 Plastische kunsten (739)
 Weefkunst (745.52)
 Schilderkunst (75)
 Tekenkunst (766.04)
 Fotografie (77)
 Muziek. Muziekinstrumenten. Zang (78)
 Sport (79)
 Bioscopen (791.4)
 Toneel (792)

8. TAALKUNDE. LITERATUUR 316-341

Taalkunde. Taalgrens. Dialecten (800.7)
 Plaatsnaamkunde. Toponymie (801.311)
 Literatuur (82/89)

9. ARCHEOLOGIE. BIOGRAFIE. GENEALOGIE. GESCHIEDENIS 342-419

Archeologie (902)
 Archeologie van de Oudheid (902.032)
 Archeologie van middeleeuwen en moderne tijd (902.033)
 Prehistorie. Archeologie van de prehistorie (903)
 Atlassen. Landboeken (912)
 Biografie (929)
 Familiekunde. Genealogie (929.5)
 Wapenkunde. Heraldiek (929.6)
 Geschiedenis (93)

- Archiefinventarissen (930.25)
 Geschiedenis van de middeleeuwen (94.033)
 Geschiedenis van de moderne tijden (94.034)
 Geschiedenis 1787/1815 (94.034/035)
 Geschiedenis van de negentiende eeuw (94.035)
 Geschiedenis van de negentiende en twintigste
 eeuw (94.035/036)
 Geschiedenis van de twintigste eeuw (94.036)

AUTEURSREGISTER	p. 360
PERSONENREGISTER	p. 363
PLAATSNAMENREGISTER	p. 366

Georges Vande Winkel	Wilfried Vernaeve
Heirebaan 107	Brouwerijstraat 39
9400 Ninove-Denderwindeke	9300 Aalst

DE AUTO EN HET MILIEU: VROEGE KLACHTEN OVER 'OTOOMOBIELEN' IN ENKELE AALSTERSE KRANTEN

Romain John VAN DE MAELE

Ter inleiding

Het lijkt er soms op dat de auto slechts recent een voorwerp van kritiek is geworden, maar niets is minder waar. De emissieproblematiek riep al in de eerste decennia van de twintigste eeuw bezorgde reacties op.¹ De belangstelling voor elektrisch aangedreven auto's is evenmin nieuw. Aan het einde van de negentiende eeuw pasten elektrische wagens 'in de ideologie van de hygiënistische beweging: hier werd een voertuig aangeboden dat op het gebied van het privé-vervoer hetzelfde beloofde als de tram: de vervanging van het onhygiënische paard', dat in de stad lawaai en stank veroorzaakte.² In grote steden als New York en Parijs trof men grote paardenconcentraties aan. In Parijs telde de belangrijkste busmaatschappij rond 1900 17.323 paarden en de grootste paardentaxicentrale bezat er ruim 12.000. De overige paardeneigenaars bezaten ook nog eens 100.000 paarden, en het houden van die grote massa trekdieren ging gepaard met een grote mestproductie.³ De Oostenrijkse milieuhistorica Verena Winiwarter definieerde het probleem – weliswaar in een andere context – als volgt: 'Horse faeces created not only a stinking problem but at the same time also a health risk and an obstacle to transport.'⁴ Paardentrans werden niet alleen vervangen om hygiënische redenen, maar ook omdat in de groeiende steden het begrip 'time is money' steeds meer beklemtoond werd. Mannheim, een stad

- 1 Zie F. UEKOEETTER, 'The merits of the precautionary principle. Controlling automobile exhausts in Germany and the United States before 1945', in: E. M. DUPUIS, ed., *Smoke and mirrors. The politics and culture of air pollution*, New York, New York University Press, 2004, p. 119-153. en E. BENDIKAT, 'Umweltverschmutzung durch Verkehrsemissionen am Beispiel von Berlin und Paris 1900-1930', in: C. BERNHARDT, ed., *Environmental problems in European cities in the 19th and 20th century*, Münster, Waxmann, 2004, p. 183-209
- 2 G. MOM, 'De auto. Van avonturenmachine naar gebruiksvoorwerp', in: M.S.C. BAKKER, e.a., *Techneek als cultuurverschijnsel*, Heerlen, Open universiteit, 1996, p. 9-135, alwaar 52.
- 3 MOM, 'De auto', p. 44.
- 4 V. WINIWARTER, 'Where did all the waters go? The introduction of sewage systems in urban settlements', in: BERNHARDT, ed., *Environmental problems in European cities*, p. 105-119, alwaar 113

die in 1890 80.000 inwoners telde, nam in 1900 de paardentram over en elektrificeerde in enkele jaren tijd het hele net.⁵

Elektrisch aangedreven taxi's bleken echter – om verschillende redenen – geen succes te zijn. Zowel in Parijs als in Londen werden de 'voitures électriques' of 'electric taxicabs' snel buiten gebruik gesteld en vervangen door taxi's met een verbrandingsmotor. In Berlijn bleven elektrotaxi's in gebruik tot 1924, en de post in de Duitse hoofdstad had tot het midden van de jaren 1930 meer elektrisch aangedreven auto's dan wagens met een benzinemotor, maar ook hier verdween de auto zonder uitlaatgas.⁶

In Frankrijk vroeg de Conseil d'hygiène et de salubrité de la Seine al in 1901 aandacht voor de emissieproblematiek, en in Amerika besteedden medici en technici vooral aandacht aan de uitstoot van koolmonoxide en het gebruik van tetraethyllood als brandstofadditief.⁷ Stadsbewoners en de plattelandsbevolking bekommerden zich meer om het zichtbare aspect en de geurhinder van de uitlaatgassen. Het protest tegen 'ottomobielen' bleef niet beperkt tot de alarmerende berichten in steden als Parijs, Berlijn of New York. Ook in Aalst gingen vroeg stemmen op tegen de geurhinder en de gevaarlijke rijstijl van sommige chauffeurs. In 1910 bevatte het Aalsterse blad *De Werkman* niet minder dan vijftig artikelen waarin de ongevallen veroorzaakt door *doodrijders* aan bod kwamen. In 1909 bevatten *De Denderbode* en *Het Land van Aelst* samen vijf berichten over doodrijders. Voor zover me bekend is, gebruikte *De Denderbode* voor het eerst het woord doodrijder in september 1904, en de redacteur omschreef het begrip als volgt: 'zoo zullen wij voortaan de mannen noemen, die door hun moorddadig hardrijden per velo, moto of auto, zichzelf en anderen naar de eeuwigheid helpen.'⁸ De definitie sloeg dus aanvankelijk ook op fietsers. Ongeveer twee jaar later veroorzaakte een roekeloze chauffeur een ernstig ongeval op de Brusselsesteenweg, ter hoogte van de Albrechtlaan. 'De doodrijders zijn doorgereden zonder naar 't slachtoffer om te zien. De auto is in 't geel geschilderd en 't nummer is gekend.'⁹ Het slachtoffer van het vluchtmisdrijf was de 69-jarige landbouwer Felix Verleysen,

5 Zie D. SCHOTT, 'The formation of an urban industrial policy to counter pollution in German cities (1890-1914)', in: C. BERNHARDT & G. MASSARD-GUILBAUD, eds., *Le démon moderne. La pollution dans les sociétés urbaines et industrielles d'Europe*, Clermont-Ferrand, Presses Universitaires Blaise-Pascal, 2002, p. 311-332, alwaar 328.

6 MOM, 'De auto', p. 56.

7 BENDIKAT, 'Umweltverschmutzung durch Verkehrsemissionen', p. 185 en UEKOETER, 'The merits of the precautionary principle', p. 123-128.

8 'Doodrijders', in: *De Denderbode*, 08.09.1904, p. 2.

9 'Aalst – Doorrijderskronijk', in: *De Denderbode*, 19.07.1906, p. 2.

die met twee gebroken ribben en andere verwondingen in het ziekenhuis belandde.

Het gebruik van het begrip doodrijder en het veel neutralere woord auto-ongeval vertoonde sterke schommelingen. Een onderzoek van het aantal vermeldingen van beide begrippen in *De Denderbode*, *De Werkman* en *De Volksstem* tijdens het eerste kwart van de twintigste eeuw geeft een duidelijk beeld van het gebruik. Het begrip doodrijder werd het meest gebruikt door *De Werkman* in de periode 1910-1914, en wat daarbij opvalt is dat dit woord tot 4 à 5 keer meer voorkwam dan in *De Volksstem*. Vanaf ongeveer 1920 dook het begrip opnieuw frequent op in *De Volksstem*. *De Denderbode* gebruikte het begrip al veel eerder, maar in beperkte mate. Gedurende de periode 1900-1925 werd het woord auto-ongeval slechts nu en dan gebruikt, en daarbij vallen nauwelijks verschillen te noteren tussen de drie besproken kranten.

In 1923 verwees een medewerker van *De Volksstem* naar de 'muffe groot-steden, waar 't gewoel en de benzine-stank het leven waarachtig niet veraangenaamd hebben.'¹⁰ De vaststelling betrof het minst schadelijke effect van de emissies – de geurhinder – en ze kan niet als een echte klacht worden beschouwd. Een kort commentaar, dat tien jaar eerder in *De Werkman* was verschenen, klonk heel wat strijdvaardiger: 'Stond de groote kerk in den weg, ze werd ook afgekalanderd. En wat profijt heeft de stad daarmee? Dat er 200, dat er 500, dat er 1000 ottomobiels doorrijden, wat profijt heeft de stad daaraan? Stof, stank en groote onveiligheid.'¹¹ In deze verkennende bijdrage komt de vroege Aalsterse 'kritiek' op de auto aan bod: welk soort klachten en berichten trof men aan in de Aalsterse bladen, en reageerde het stadsbestuur op die klachten en gevaren? Overheidstussenkomsten waren ongetwijfeld legitiem, want na Frankrijk en Duitsland bekleedde België – volgens het Franse autojaarboek *Annuaire général de l'automobile* van 1898 – rond de eeuwwisseling de derde plaats wat het aantal autoconstructeurs betreft. Met 63 autobouwers ging België ruim Groot-Britannië vooraf waar volgens hetzelfde jaarboek 49 constructeurs werkzaam waren.¹²

Stof, stank, lawaai en brandstofhandelaars

In een nostalgische terugblik herinnerde Jef Crick aan de tijd dat er 'op den buiten nog geen stank van benzine of naphte, geen getoet en

10 'Aan boord der Elisabethville', in: *De Volksstem*, 19.06.1923, p. 2-3, alwaar 3.

11 'Voor d'ottomobielen van 't rijk volk', in: *De Werkman*, 09.05.1913, p. 3.

12 MOM, 'De auto', p. 85.

geen zand-geslinger van auto's of motocicletten' werd waargenomen.¹³ Stof, stank en lawaai kwamen niet alleen in de stad maar ook op het platteland voor. In 1913 beschreef een medewerker van *De Volksstem* hoe studenten zich aan de auto hadden vastgeklampt waarmee pastoor Verriest naar een feestweide werd gebracht, 'zonder aandacht te geven op het zwart-vuile stof, noch op de benzine- of naphtevlekken.'¹⁴ Ongeveer een half jaar later werd in hetzelfde blad het stof vanuit een andere hoek benaderd. Wanneer een auto 'in volle vaart voorbijzoeft, moet men niet vragen hoe [de microben] in de lucht ronddwarrelen, zoekend naar eene prooi...'¹⁵ Snel voorbijrijdende auto's werden geassocieerd met de verspreiding van bacteriën. Na de Eerste Wereldoorlog was er nog steeds sprake van het opwaaïend stof. Nadat er een tiental auto's in de Maasvallei voorbij waren gereden, zag je er volgens een verslag in *De Volksstem* uit 'alsof iemand een ledige meelzak over [je] hoofd had uitgeschud.' De sporen van het autoverkeer waren heel duidelijk: 'Ook waar er vele auto's voorbij rijden is het of daar eene cementfabriek of zoo iets' is, schreef dezelfde redacteur.¹⁶

De geurhinder en de visuele vervuiling waren echter minder bedreigend dan de uitstoot van het reukloze, toxische koolmonoxide. Ieder jaar maakte dat gas tientallen slachtoffers als na lange tijd de kachel weer werd aangestoken of 's nachts bleef nasmeulen.¹⁷ Datzelfde gas eiste ook slachtoffers in slecht geventileerde garages, zoals duidelijk blijkt uit de berichten 'Een autobestuurder bijna verstikt' en 'Verstikking te Rivière'.¹⁸ In het tweede artikel meldde men dat baron Charles de Pierpont in Rivière (provincie Namen) in zijn garage was gestikt door het inademen van de 'uitwasemingen van olie en benzine.' In het verkeer werd koolmonoxide snel 'verdund', maar op drukke kruispunten was het niet onschuldig. Uit onderzoek in Philadelphia bleek, dat politiemannen die een hele dag in de straat aan het werk waren 's avonds soms duizelig waren en met hoofdpijn naar huis gingen. Metingen van de saturatiewaarde in het bloed toonden de lange blootstelling aan kool-

13 J. CRICK, 'Uit vroegere tijden', in: *De Volksstem*, 21.03.1915, p. 1.

14 'De Verriestfeesten te Ingooigem', in: *De Volksstem*, 19.08.1913, p. 1-2, alwaar 2.

15 'Brusselsche Kiekskens', in: *De Volksstem*, 25.01.1914, p. 1. Niet iedereen ging akkoord met de opvatting van stof als drager van pathogene organismen. Om dat aan te tonen, werd er o.a. op gewezen dat weinig straatvegers tuberculose hadden. Bacteriën worden bovendien gedood door direct zonnelicht. BENDIKAT, 'Umweltverschmutzung durch Verkehrsemissionen', p. 193.

16 'Uit de Ardennen', in: *De Volksstem*, 25.08.1923, p. 1.

17 Zie o.m. 'Later nieuws. Brussel', in: *Het Land van Aelst*, 12.02.1911, p. 2.

18 *De Volksstem*, 19.03.1925, p. 2 en 'Verstikking te Rivière', in: *De Volksstem*, 16.01.1929, p. 2.

monoxide aan.¹⁹ In de kranten ging nochtans de meeste aandacht – en dat was niet alleen in België zo – naar de direct waarneembare hinder. In 1926 berichtte *De Volksstem* over een ongeval in de Kempen in november 1925: ‘De betichte reed met een auto-camion op de steenweg van Westmalle en veroorzaakte zoveel rook, dat mevr. Vermeulen [...] die zelf haar auto voerde, in het gedacht verkeerde dat het de stoomtram was.’ Mevrouw Vermeulen reed door en botste tegen de vrachtwagen. Zij en haar chauffeur, die naast haar zat, liepen verwondingen op. De chauffeur van de vrachtwagen werd gedagvaard voor onvrijwillige slagen en verwondingen. De rechtbank oordeelde dat beide partijen fouten hadden gemaakt, maar de vrachtwagenchauffeur moest wel een behoorlijke schadevergoeding betalen.²⁰ Een ‘rookwolk’ was geen alledaags verschijnsel, maar niet alleen de vermelde vrachtwagen ‘rookte’ te veel. Slecht onderhouden motoren en onaangepast rijgedrag veroorzaakten ook elders rookproblemen – in Duitsland sprak men dan ook over ‘Stinkkarren’.²¹

Lawaai en drukte kwamen direct en indirect aan bod in een aantal artikelen waarin men het over ‘getoet’ en ‘nachtlawijd’ had. In mei 1931 maakte in Aalst een aantal jongeren vrij veel nachtlawaai – ze lieten de motor van hun auto hard ‘ronken’ en ‘dat spelletje heeft zoo wat een uur geduurd,’ schreef de redacteur van *De Volksstem*, ‘en al de wijken kregen er hun paart van. Wij keuren die doenwijze stellig af. Kinderen, zieken, ouderlingen, en alle menschen in ’t algemeen hebben recht aan rust[;] wij hopen dat de policie in ’t vervolg zulks zal weten te verbieden.’²² Enkele jaren eerder gaf hetzelfde blad een definitie van de beste auto. Dat was de wagen ‘welke zoo weinig mogelijk geraas maakt bij ’t rijden.’²³ Het nachtelijke geluid of ‘geronk’ hield ook op andere plaatsen mensen uit hun slaap, en het ‘getoet’ had soms een averechts effect. In Halle werd een man aangereden die door het claxongeluid van een naderende auto was opgeschrikt en naar het midden van de straat was gesprongen, in Oost-Nieuwkerke werden twee werklieden met een stootkaar aangereden omdat ze het ‘getoet’ niet gehoord hadden, en in Mortsel werd een 85-jarige man aangereden omdat hij niet

19 Uekoetter, ‘The merits of the precautionary principle’, p. 125-126 en Bendikat, ‘Umweltverschmutzung durch Verkehrsemissionen’, p. 191.

20 ‘Hij ‘rookte’ te veel’, in: *De Volksstem*, 16.04.1926, p. 2.

21 Uekoetter, ‘The merits of the precautionary principle’, p. 129.

22 ‘Nachtlawijd’, in: *De Volksstem*, 16.05.1931, p. 3.

23 ‘Nog wat filosofie’, in: *De Volksstem*, 20.01.1926, p. 1.

snel genoeg kon reageren op het getoeter.²⁴ In een beschouwend artikel werd de drukte in grote steden met een ‘monstermachine’ vergeleken: ‘De monstermachine van het grootstadleven, met het drukke dooreenlopen van tram, auto’s, fietsen, moto’s en andere rijtuigen...’²⁵ Soms werd het geluid van de motor met een plezierige ervaring geassocieerd: ‘Het geronk van den auto schudde ons uit de overweging en ’t gezoef vaarde ons door andere dorpjes.’²⁶

De avontuurlijke ervaringen gingen gepaard met een behoorlijk verbruik van autobrandstof, en de handelaars lieten regelmatig van zich horen. In 1925 zocht een vertegenwoordiger van ‘essence voor autos’ een overnemer (voor Aalst en omgeving) voor zijn ‘zeer winstgevende’ zaak.²⁷ Een jaar later zocht een Belgische maatschappij een dephouder voor de verkoop van ‘essence, petrol, oliën en gasolie voor Aalst en omstreken’, en enkele jaren later bood de Aalsterse firma Usine Le Lion d’Or een alternatieve brandstof aan: ‘fijne alcoool en benzol die voordelig essence vervangt.’²⁸ De prijs bedroeg 1,95 fr./liter. De Belgische tak van de Shell Company deelde in 1934 aan haar cliënten mee, dat haar bijhuis in Aalst vanaf 25 maart in haar ‘petroolinstellingen ‘Shell’ aan de Tragel in Hofstade’ werd ondergebracht.²⁹

Hoeveel brandstof auto’s vóór de Tweede Wereldoorlog – in het algemeen – verbruikten, kan slechts bij benadering worden beantwoord. Een aantal automerken publiceerde echter het verbruik per 100 km, en die gegevens werden verzameld in de onderstaande tabel. Vooraf wil ik echter de aandacht vestigen op een Amerikaanse uitvinding die – in 1931 – voor nieuwe wagens van het merk Ford een besparing van 1 liter per 16 km beloofde en bij oudere wagens 1 liter op 26 km. Voor andere merken schommelde de besparing tussen 25 en 50%.³⁰ Voor de Fords betekende dit dus een besparing van ongeveer 4 tot 6 liter per 100 km (!) als gevolg van een betere verbranding.

24 ‘Geheimzinnige zaak te Bilsen’, in: *De Volksstem*, 24.08.1912, p.2; ‘Doodelijk automobielongeluk te Halle’, in: *De Volksstem*, 27.08.1922, p. 2; ‘Auto-ongeluk te Oost Nieuwkerke’, in: *De Volksstem*, 18.09.1925, p. 2; ‘Een verkeersongeval te Mortsel’, in: *De Volksstem*, 15.08.1931, p. 2.

25 DENDERZOON, ‘Stads- en dorpsleven’, in: *De Volksstem*, 21.08.1938, p. 1.

26 NICODEEM, ‘Naar breede Aa’, in: *De Volksstem*, 06.10.1922, p. 1.

27 *De Volksstem*, 16.06.1925, p. 4.

28 *De Volksstem*, 11.08.1926, p. 3 en 10.07.1930, p. 3.

29 *De Volksstem*, 04.03.1934, p. 3.

30 ‘Een Amerikaan heeft een nieuwen bezinebespaarder uitgevonden’, in: *De Volksstem*, 17.02.1931, p. 4.

Overzicht van het verbruik per 100 km – advertenties in De Volksstem

Datum en pagina	Gargage	Merk	Verbruik
15.09.1928, p. 4	Garage Alostois	Renault	7 liter
20.01.1929, p. 2	American Auto Garage	Ford	8 liter
27.11.1931, p. 4	Van Hove Gebroeders	Morris Minor	≤ 5 liter

In de beginperiode, d.w.z. tot aan de Eerste Wereldoorlog, werd slechts 20 tot 23% van de brandstof omgezet in bewegingskracht, de rest van de brandstof ging verloren (warmteontwikkeling en verbrandingsproducten). In diezelfde periode bestonden de uitlaatgassen gemiddeld uit 85% stikstof, 4,9% kooldioxide, 5,3% zuurstof en 3,7% koolmonoxide. Voorts bevatten de emissies nog gassen die de slijmvliezen irriteerden.³¹ In 1920 berekende de Duitser Liesegang dat het verloren verwarmingspotentieel van het autoverkeer in Berlijn gelijk was aan het calorische vermogen van de gasproductie in de Duitse hoofdstad.³²

De klachten in de Aalsterse bladen vertoonden veel gelijkenis met de bezwaren van de Parijzenaars in 1905. In het gemeenteraadsverslag van 7 april werden hun klachten als volgt samengevat: 'La voiture automobile représente pour eux le bruit, la fumée, la mauvaise odeur, le danger d'être écrasé, l'insécurité dans la rue, le vertige de la vitesse.'³³

Tegen de doodrijders

Zoals alle steden had Berlijn problemen met chauffeurs die te snel door de stad raasden, en om het onverantwoorde rijgedrag 'van dit nieuw soort moordenaars' in te tomen, besliste de gemeenteraad in 1904 dat in alle auto's een snelheidsmeter moest worden geïnstalleerd, zodat de politie de snelheid kon controleren. Bij de overschrijding van een vastgelegde snelheid zouden de chauffeurs onmiddellijk worden beboet, maar er was één probleem: de 'Geschwindigkeitsmesser' was nog niet uitgevonden.³⁴ In Brussel besliste men een kwarteeuw later om op

31 BENDIKAT, 'Umweltverschmutzung durch Verkehrsemissionen', p. 189-190.

32 UEKOETTER, 'The merits of the precautionary principle', p. 121.

33 Geciteerd door BENDIKAT, 'Umweltverschmutzung durch Verkehrsemissionen', p. 189.

34 'Uitvinders, op zoek!', in: *De Denderbode*, 08.12.1904, p. 1.

gevaarlijke plaatsen de voetgangers en het autoverkeer van elkaar te scheiden door de bouw van voetgangerstunnels. Een eerste project betrof de ondertunneling van het Rogierplein vanaf het Noordstation tot aan de Kruidtuinlaan.³⁵ In maart 1908 had de Brusselse burgemeester verklaard, dat hij graag zijn bevoegdheid opgaf om de voetgangers in de hoofdstad te beschermen en het autoverkeer uit Terkamerenbos te bannen indien de regering besliste om de snelheid in de stadskernen tot 18 km/uur te beperken.³⁶ Datzelfde jaar vergaderden de burgemeesters van Brussel en omgeving om te protesteren tegen de maximumsnelheid die door de regering was ingevoerd: 45 km 'in het open veld' en 18 km 'in behuisde streken.' De burgemeesters vroegen om die snelheden als volgt aan te passen: 30 km buiten stad en dorp, en 12 km in de stads- of dorpskom.³⁷ Zoals uit het Brusselse tunnelproject blijkt, volstonden de maatregelen en aanbevelingen alleszins niet voor de hoofdstad.

In een kleine stad als Aalst liep het niet zo een vaart, en het gemeentebestuur hoefde en kon geen maatregelen nemen zoals Berlijn en Brussel, al werd in de gemeenteraad wel aandacht besteed aan het verkeersreglement en snelheidsbeperkingen. Sommige beslissingen, die niet alleen de veiligheid maar ook de fiscaliteit betroffen – zoals de registratie van de auto's d.m.v. een kenteken (of nummerplaat) –, waren geen gemeentelijke bevoegdheid.

In 1905 werd aan de chauffeurs die de Pontstraat gebruikten alleszins duidelijk gemaakt dat ze hun snelheid moesten aanpassen: 'Een goede maatregel is genomen met dit plakkaart aan de kerkmuur langs de Pontstraat, voor het vertragen der ottomobiels en mottosikkels.'³⁸ En die maatregel was nodig, zoals voldoende blijkt uit een bericht dat ongeveer een jaar eerder was verschenen: 't Aalst is een passen en een meten, aan de groote kerk, aan de Zeebergbrug, alsof ze de stad gingen vierendeelen; er is namelijk spraak dat de koning en zijn hovelingen een rechte lijn willen, voor hun ottomobielen, tusschen O[o]stende en Brussel, zonder een enkele onvaste brug. Onlangs is prins Albert hier met zijnen ottomobiel tegen den muur van 't Oud Hospitaal gebotterd, en dit is in 't hof zeer euvel genomen, ze spreken van 't oud-huis Torfs af te breken, alsook 't Half Maantje, van de Zeebergbrug af te breken. [...] En wie zal dat betalen, hoor ik vragen. Och, menschen, wie betaalt

35 'Tunnels voor voetgangers te Brussel', in: *De Volksstem*, 03.08.1929, p. 2.

36 'Gemeenteraad van Brussel', in: *Het Land van Aelst*, 29.03.1908, p. 1-2.

37 'Tegen de doodrijders', in: *De Denderbode*, 02.04.1908, p. 2. In Ukkel werd enkele jaren eerder een maximumsnelheid van 10 km opgelegd. 'Allerhande nieuws', in: *De Denderbode*, 10.08.1902, p. 2.

38 *De Volksstem*, 14.01.1905, p. 3.

gewonelijk al de koninklijke nukken en grillen?’³⁹ Een dergelijke ingreep was uiteraard niet tegen de ‘doodrijders’ gericht – ze was enkel bedoeld om het autoverkeer vlotter te laten verlopen.

Enkele jaren later wilde men kennelijk nog steeds het stadscentrum van Aalst gebruiken voor doorgaand verkeer, want er was sprake van het verlengen van de *grootte ottomobiel-baan*: ‘aan Ter Linden door de hof, aan de grootte kerk ’t oud huis-Torfs afgekapt, ook d’Half-Maan, aan [de] Pontstraatpoort den hoek rechtover Sint Jo[h]annes Nepomucenus weg; ’t huis-Boon ook afgekapt... Zeg, moet de grootte kerk niet weg voor de doodrijders?’⁴⁰ In de *Gazet van Kruger*, een blad onder leiding van Frans Daens, werden de doodrijders – in het algemeen – gevisieerd: ‘Er waren zeker nog geen malheuren genoeg, dat die ottomobielen moesten komen! o dit monster, die zoovele menschen tot de dood gebracht heeft, en nog zal brengen zoolang het bestaat.’⁴¹ In de Kamer van Volksvertegenwoordigers vroeg Pieter Daens om maatregelen, want ‘gedurig zijn er ongelukken; ’t is ‘ne masakker.’ Minister Helleputte antwoordde dat een strenge wet werd voorbereid.⁴²

Tijdens het interbellum probeerde het Aalsterse stadsbestuur de maximumsnelheid te beperken en het verkeer veiliger te maken. In 1922 werd in de gemeenteraad voorgesteld op marktdagen het autoverkeer uit het centrum te bannen. Op zaterdag moest het doorgaande verkeer dat uit richting van Brussel kwam langs de Boudewijnkaai, de Denderstraat, de Dirk Martensstraat en de Koolstraat rijden om de Gentsesteenweg te bereiken.⁴³ Het was een tussentijdse oplossing ‘in afwachting dat de boulevards k[ond]en benuttigd worden.’ In 1937 begon men ook gebruik te maken van verkeerslichten, en dit tot de tevredenheid van de inwoners van Aalst. Maar niet iedereen respecteerde de verkeerssignalen. Volgens een brievenschrijver werd alleen aan de Grote Markt rekening gehouden met de verkeerslichten. Alleen daar zou de politie toezicht hebben gehouden. Aan de Vlaanderenstraat, de Kattestraat en de Zoutstraat nam men het niet zo nauw met de signalisatie.⁴⁴

Ongeveer een jaar later, in mei 1938, werd door de gemeenteraad met algemeenheid van stemmen een reglement aangenomen dat aan het doorgaande verkeer de volgende snelheidsbeperkingen oplegde: (1) 50 km vanaf de grens met Erembodegem tot aan de Zeebergbrug, (2) 40

39 *Het Land van Aelst*, 03.04.1904, p. 2.

40 ‘Die grootte heeren’, in: *Het Land van Aelst*, 22.03.1908, p. 2.

41 *Gazet van Kruger*, 25.08.1901, p. 1.

42 ‘De Kamer’, in: *Het Land van Aelst*, 23.02.1908, p. 1 en ‘In de Kamer’, in: *Het Land van Aelst*, 15.03.1908, p. 2.

43 ‘Gemeenteraadzitting van 1 december’, in: *De Volksstem*, 06.12.1922, p. 3.

44 ‘Verkeerssignalen’, in: *De Liberaal*, 18.07.1937, p. 3-4.

km vanaf de Zeebergbrug tot 100 m voorbij de ingang van het stadspark, (3) 50 km vanaf het punt voorbij de ingang van het stadspark tot de 'samenloop' van de Capucienelaan met de Gentsestraat, (4) 40 km vanaf het kruispunt van de Capucienelaan met de Gentsestraat tot de grens met Erpe. Auto's die door het stadscentrum reden, moesten hun snelheid beperken tot 40 km.⁴⁵

Discussie

De berichten in de Aalsterse bladen hadden vaak betrekking op de verkeerssituatie in andere steden en/of gebieden. Ze geleken fel op de kritiek die ook elders werd geformuleerd. De nadruk lag vooral op de zintuiglijk waarneembare aspecten van de milieuhinder (rook, geurhinder, lawaai, stof...) en het onveiligheidsgevoel. De milieuschade en de gevolgen van de emissies voor de gezondheid van mens en dier kregen vrijwel geen aandacht. Een voorstel om 'Wohnoasen in der Wüste des Verkehrs'⁴⁶ te plannen, zoals in 1893 voorgesteld door de Duitse stedenbouwkundige Theodor Goecke, heb ik in de Aalsterse bladen niet gevonden. Tijdens het interbellum werd wel een ringweg aangelegd – in Aalst 'boulevards' genoemd – waar ook plaats was voor andere weggebruikers. Het aanplanten van bomen en het aanleggen van wandelpaden onder of tussen de bomen was bedoeld om het trage verkeer veiliger en aangenamer te laten verlopen.

Romain John van de Maele
Duinberglaan 25
3001 Heverlee

45 'Gemeenteraad van 12 mei', in: *De Volksstem*, 14.05.1938, p. 3.

46 BENDIKAT, 'Umweltverschmutzung durch Verkehrsemissionen', p. 204.

ONZE TENTOONSTELLING BRENGT HET SIMOENSONDERZOEK IN EEN STROOMVERSNELLING

Wanneer u dit leest, zal onze tentoonstelling 'Architectuur van de verlichting. Jan Baptist Simoens en tijdgenoten in het Land Van Aalst' in het Stedelijk Museum te Aalst juist geëindigd zijn. We komen later op die tentoonstelling nog terug. Een hoogtepunt was zeker de lezing van Dirk Van de Vijver op 5 november, gehouden voor een talrijk publiek ter gelegenheid van de voorstelling van de Kleine Cultuurgids door gedeputeerde Jozef Dauwe. Dr. Dirk Van de Vijver is momenteel hoofddocent aan de Universiteit Utrecht, waar hij architectuurgeschiedenis doceert. Hij promoveerde in 2000 aan de KU Leuven over de Franse invloed op de architectuur van de Zuidelijke Nederlanden tijdens de 18de eeuw. Hij is momenteel de specialist van de geschiedenis van het (neo)classicisme. Hij aanvaardde met groot enthousiasme het aanbod voor de lezing en drukte zijn grote waardering uit voor de tentoonstelling en de twee begeleidende publicaties.

Dirk Van de Vijver wijdde zijn lezing bijna integraal aan de uitzonderlijke vondst die hij deed en waarvan we in zijn lezing op onze tentoonstelling de primeur kregen. In Washington in de *Marc J. Millard Architectural Collection* van de *National Gallery of Art* berust een bundel van 130 tekeningen en plannen van Jan Baptist Simoens en de Antwerpse beeldhouwer Cornelis Van Dael, waarvan het grootste deel van de hand van Simoens. De tekeningen van Van Dael bevinden zich achteraan in het album en zijn, in tegenstelling tot die van Simoens, gemonteerd (gekleefd) op de ingebonden folio's, zodat, hoewel de meeste tekeningen niet gesigneerd zijn, toch kan uitgemaakt worden wat van Simoens is en wat van Van Dael. Door welwillend toegezonden reproducties kon Dirk Van de Vijver, die de collectie nog niet ter plaatse heeft kunnen inkijken, toch al over een 80-tal foto's beschikken, waarvan er een aantal geprojecteerd werden tijdens de lezing. Het album bevat tekeningen uit de eerste decennia van Simoens' oeuvre. Het blijkt enerzijds om modeltekeningen te gaan, gemaakt ten behoeve van het Academieonderwijs, dat door Simoens in de jaren vijftig en zestig van de 18de eeuw gegeven werd, anderzijds om ontwerpen van gekende gebouwen binnen en buiten Gent. Van de Vijver liet plannen zien van gebouwen te Gent, onder meer de Hoofdwacht en het hotel Falligan (zowel voorgevel, poortgebouw als interieur) op de Kouter en

Dr. Dirk Van de Vijver

Het talrijke publiek luistert en kijkt aandachtig toe.
(foto's Pieter Van de Perre)

Het eerste exemplaar van de Kleine Cultuurgids wordt met nieuwsgierigheid bekeken

van het hotel De Jonghe, en van een portaal dat quasi identiek is met het portaal van de conventsvleugel van de Geraardbergse abdij, waarvan de tekening van Simoens uit 1764 op de tentoonstelling aanwezig is. De tekeningen van Washington bevestigen en versterken het Simoensbeeld dat zowel in de biografische teksten van Baert/Bernaert (Koninklijke Bibliotheek Brussel), als in de recente biografische studie van Ignace De Temmerman (voor beide, zie nr. 3 van deze jaargang) en in de Kleine Cultuurgids is ontwikkeld.

Hoe zijn die tekeningen in Washington geraakt? Het is bekend dat in 1857 een collectie van circa 200 tekeningen van Simoens, toen in het bezit van de Gentse architect Cardon (zie hiertoe nr. 3, p. 183), verkocht werden. Waarschijnlijk komen de plannen uit deze collectie, zoals vermoedelijk ook de gevelplannen van de Ninoofse abdij, die nu te Mechelen bewaard worden. De Cardoncollectie moet toen opgesplitst zijn en een deel daarvan bij een Amerikaanse collectioneur terecht zijn gekomen, die de Simoens-tekeningen nadien heeft samenvoegd met de eveneens door hem verworven plannen van Cornelis Van Dael. Vanuit Amerika gezien vormen de plannen van Simoens en Van Dael immers een geheel van 18de-eeuwse Zuid-Nederlandse architectuurtekeningen, hoewel beide kunstenaars voor de rest niets met elkaar te maken hebben.

Het is duidelijk dat door de vondst van Dirk Van de Vijver het belang van Simoens in de architectuurgeschiedenis enorm is toegenomen. Het geheel van de bewaarde Simoensplannen lijkt met de vondst te Washington stilaan uit te groeien tot een van de belangrijkste

Op de achtergrond het portret van Vilain XIII,
een topstuk in de tentoonstelling

architectuurcollecties van de 18de eeuw in België. De Amerikaanse collectie complementeert de door ons al gesignaleerde collectie van de 10 Simoensplannen van de Ninoofse abdij (Rijksarchief Beveren en Aartsbisschoppelijk Archief Mechelen) en van de losse Simoensplannen die aanwezig zijn in het Stadsarchief van Gent, het Rijksarchief van Brussel, Gent en Kortrijk, de universiteitsbibliotheken van Gent en Leuven en het kasteel van Leuwergerm.

Het is de intentie van Dirk Van de Vijver om de vondst van de Amerikaanse Simoensplannen in latere publicaties verder uit te diepen en te duiden. Hij stelde de datum 2015 (driehonderdste geboortjaar van Simoens) voorop als een mogelijk streefdoel om met een nieuwe synthese (en tentoonstelling?) rond de figuur van Simoens naar buiten te komen. Hij vroeg om met ons, dit is de ganse equipe van *Het Land van Aalst* die de huidige tentoonstelling en de publicaties heeft gerealiseerd, hiertoe in de toekomst te kunnen samenwerken, een uitnodiging waar we met veel enthousiasme willen op ingaan. Dus onze tentoonstelling en publicaties zijn geen eindpunt, maar wel nu al een onmisbaar fundament in het verdere Simoensonderzoek.¹

Dirk Van de Perre

1 Met dank aan Dirk Van de Vijver voor de informatie die hij ook buiten de lezing nog bezorgde.

LIJST VAN DE BESCHERMENDE EN STEUNENDE LEDEN 2011

Beschermende leden

Aalst,	Geeroms Luc
Brakel,	De Lange Sylvain
Denderwindeke,	Callebaut Antoine
Geraardsbergen,	Van Der Maelen Pascal
Geraardsbergen,	Van Snick - Vangeyte
Geraardsbergen,	De Padt Guido
Hofstade,	De Nul Jan
Meerbeke,	Smet-Blancke Robert
Meerbeke,	De Dobbeleer Gustaaf
Meerbeke,	Mattens - Duville
Ninove,	De Saedeleer Eric
Opwijk,	De Cooman Gaston
Sint-Michiels	Hendrickx Dirk
Welle,	De Loose-De Block Jos
Zottegem,	Van Bockstaele Geert

Steunende leden

Aalst,	Sallet Jerome
Aalst,	Bomon Lutgardis
Aalst,	Van Langenhove Roger
Aalst,	Temmerman Willy
Aalst,	Van Der Borgh Dirk
Aalst,	Verhegge Godelive
Aalst,	Vernaeve-Siau Wilfried
Aalst,	Van de Winkel-Guns Tineken
Aalst,	Cherretté-De Block
Affligem,	De Ryck Luc
Asse,	Ockeleij Jaak
Brakel,	Brossé Fernand
Brussel,	Courteaux Willy
Brussel,	Galle Eliane
Denderleeuw,	Couck Georges
Dendermonde,	Cordemans Antoon
Diest,	Jacobs-Van Bockstaele
Erembodegem,	Claus G.

Erembodegem,	Van Bockstaele Marc
Geel,	Tanghe Christine
Gent,	De Latte Guido
Geraardsbergen,	Van Bockstaele Raf
Geraardsbergen,	Janssens Johan
Geraardsbergen,	De Chou Freddy
Geraardsbergen,	Marchand - Hoebeke
Geraardsbergen,	Van der Mynsbrugge Koen
Gijzegem,	Vanderhaegen Joseph
Grimminge,	Pauwels - De Nauw
Hove,	Van Bockstaele Paul
Koksijde,	Uyttendaele Roger
Kortenberg,	Schollaert JM
Lede,	Van Langenhoven Bart
Liedekerke,	Baeyens Camilla
Lieferinge,	Cassimons Joseph
Meerbeke,	Smet-Blancke Robert
Moerbeke,	De Rijst Pierre
Meldert,	Robijns-Ceulemans Luc
Melle,	Vander Poorten Philippe
Merelbeke,	Van Acker KG
Mierlo (Ned),	Van Stevendaal
Nieuwerkerken,	De Sloover Marcel
Ninove,	Slagmuylder Everard
Ninove,	Scheerlinck Hans
Ninove,	Pardaens André
Ninove,	De Bisschop Eduard
Ninove,	Schaubroeck - Scheerlinck F
Ninove,	Verhoeven Patrick
Ninove,	Vande Winkel George
Ninove,	Daem Tinne
Ogy,	Van Der Poorten Willy
Outer,	Van Asbroeck
Pollare,	Van De Perre Dirk
Schendelbeke,	Cock Marcel
Schoonaarde,	Willems Hubert
Sint-Amandsberg,	Timmermans Paul
Sint-Lievens-Esse,	Van Der Donck
Steenhuize,	Van den Berghe Marc
Viane,	Martens Rolande
Vorst,	Van Lil Elisabeth
Zottegem,	Van Steenberghe Jacques

Vernieuwing van de abonnementen voor 2012

€ 17 gewoon lid € 25 steunend lid € 35 beschermend lid

te storten op rk 393-0303276-46 van
 Geschiedkundige vereniging Het Land van Aalst
 Asserendries 118, 9300 Aalst

De lijst van de beschermende en steunende leden wordt in nr. 4 van elke jaargang afgedrukt.

De jaargang 2011 was uitgebreider dan gewoonlijk. Onze tentoonstelling te Aalst en de bijhorende activiteiten konden de leden bekoren. 2012 wordt een rustiger jaar, maar toch opnieuw met een variatie aan interessante artikelen. Wij danken de beschermende, steunende leden en de gewone leden voor hun trouw. Uw lidmaatschap is onze reden van bestaan. We rekenen ook in 2012 op uw appreciatie voor ons tijdschrift. Onze tarieven blijven ondanks de inflatie ongewijzigd. Gebruik het bijgevoegde overschrijvingsformulier en wacht niet met de vernieuwing tot nr. 1 van de volgende jaargang. Dat geeft altijd aanleiding tot administratieve misverstanden.

Geef ons tijdschrift eens door aan vrienden of bekenden. Telkens opnieuw moeten we ervaren hoe weinig bekend ons tijdschrift is. Tevens wijzen we erop dat onze leden en ook niet-leden gratis onze elektronische nieuwsbrief kunnen ontvangen. Stuur daarvoor een lege email naar **hetlandvanaalst@telenet.be** met als onderwerp 'inschrijven'.

INHOUDSTAFEL - JAARGANG LXIII - 2011

Artikelen

- Guy LIAGRE, *Notitie over veertig jaar gereformeerde presentie te Denderleeuw (1923-1963) en de mislukte evangelisatie in Ninove* 5-38
- Dirk VAN DE PERRE, *De stedenbouwkundige ontwikkeling van Aalst, Ninove en Geraardsbergen tot 1500. Een vergelijkende studie* 39-80
- Reinoud VERMOESEN, *Krediet in een kleine Vlaamse stad. Aalst in de tweede helft van de achttiende eeuw* 81-82
- Pieter DE GRAEF, *Zien zij zwarte sneeuw? Implicaties van de toenemende concentratie en mechanisatie op stedelijke textielwerkers (Casus Aalst, 1750-1790)* 83-99
- Katrien GOOSSENS, *Retail (R) evolution en wijzigende arbeidsverhoudingen. Boedelonderzoek naar de schuldrelaties van Aalsterse textielwinkeliers, 1750-1790* 100-115
- Marjolein VAN BAVEL, *Over prosperiteit en overleving. De verlening van microkrediet aan Aalsterse vrouwen in de tweede helft van de achttiende eeuw* 116-136
- Senne HENDRICKX, *Beter een goede buur dan een verre vriend? Kredietrelaties tussen burenen in het achttiende-eeuwse Aalst* 137-152
- Michiel HORSTEN, *Consumptiekrediet in Aalsterse herbergen op het einde van het ancien régime (1747-1794)* 153-172
- Luc ROBIJNS, *Architectuur van de verlichting. Jan Baptist Simoens en tijdgenoten in het Land van Aalst (2de helft 18de eeuw)* 173-174

- Dirk VAN DE PERRE, *Nieuwe biografische teksten over Jan Baptist Simoens en Frans Drieghe* 175-184
- Ignace DE TEMMERMAN, *Leven en werk van Jan Baptist Simoens (1715-1779)* 185-216
- Georges VANDE WINKEL, *De tijd van Simoens. De politieke en culturele context (tweede helft 18de eeuw)* 217-232
- Geert VAN BOCKSTAELE, *De ontwerp- en bouwactiviteiten van Jan Baptist Simoens voor de Sint-Adriaansabdij te Geraardsbergen en de abdij van Beaupré te Grimminge* 233-256
- Marcel COCK, *De nieuwbouw van de kartuizerpriorij van Sint-Martens-Bos in Sint-Martens-Lierde naar de ontwerpen van Jan Baptist Simoens (1762-1773)* 257-276
- Dirk VAN DE PERRE, *De classicistische kloostergebouwen van de Ninoofse abdij (1761-1793). Het aandeel van L.B. Dewez, J.B. Simoens en F. Drieghe* 277-307
- Geert VAN BOCKSTAELE en Dirk VAN DE PERRE, *Jan Baptist Simoens en de parochiekerken van Sint-Maria-Oudenhove, Sint-Kornelis-Horebeke en Lede* 308-312
- Georges VANDE WINKEL en Wilfried VERNAEVE, *Bibliografie van de geschiedenis van het Land van Aalst 2010 (met aanvullingen uit de vorige jaren)* 313-372
- Romain John VAN DE MAELE, *De auto en het milieu: vroege klachten over 'otoomobielen' in enkele Aalsterse kranten* 373-382

Mededelingen

Editoriaal (Luc Robijns)	3-4
Onze tentoonstelling brengt Simoensonderzoek in een stroomversnelling (Dirk Van de Perre)	383-386
Lijst van de beschermende en steunende leden	387-388
Vernieuwing van de abonnementen	389
Inhoudstafel Jaargang LXIII - 2011	390-392

Naar aanleiding van de presentatie van de *Kleine cultuurgids* op 5 november maakte TV Oost op initiatief van de provincie Oost-Vlaanderen een reportage van 3 minuten van onze tentoonstelling *Architectuur van de verlichting*. De reportage is nog steeds te bekijken op:

<http://www.tvooost.be/nl/programmas/tv-publiek/>
doorklikken op cultuurtv:voorst.

Opgelet het programma begint met een scrabble-fragment als generiek waarbij het woord cultuurtv gelegd wordt.

GESCHIEDKUNDIGE
VERENIGING
HET LAND VAN AALST

LOSSE NUMMERS - OUDE JAARGANGEN - PUBLICATIES

Los nummer: € 5 • Volledige jaargang: € 18

H. VAN ISTERDAEL, e.a., Bibliografie van de Gemeenten van het Land van Aalst (1950-1983), 2 banden - 915 blz.: € 30

G. VANDE WINKEL, W. VERNAEVE, Systematisch register op de jaargangen 1 - 50 van het geschiedkundig tijdschrift Het Land van Aalst 1949 -1998, Aalst, 1999 - 158 blz.: € 6

Sanderuskaart van het voormalige "Land van Aalst" - kleurendruk - 1998: € 5

Vijf reproducties van Sanderusprenen - kleurendruk - 1998-2000

- Waterkasteel - Moorsel
- Kasteel - Zandbergen
- Abdij Ten Roosen - Aalst
- Miniemenklooster - Geraardsbergen
- Kasteel - Idegem

per stuk: € 2,5

volledige reeks in mapje: € 10

Stadsplattegronden van Aalst (1), Ninove (2) en Geraardsbergen (2) van Jacob van Deventer (1565) - kleurendruk - 2008.

per kaartblad: € 12

volledige reeks van 5 bladen: € 50

De prijzen zijn te verhogen met de verzendingskosten. Vooraleer te bestellen, neem eerst contact op met Marc Uyttersprot : tel. 053 70 21 79.
e-mail: uyttersprot.marc@skynet.be

De verzending gebeurt na storting van het verschuldigde bedrag op rekening-nummer 393-0303276-46 van Het Land van Aalst, Asserendries 118, 9300 Aalst

DE RIEMAECKER
printing
B V B A

Nukerkeplein 9 • B-9681 Nukerke
Tel. 055 21 14 04 • Fax 055 21 20 00
info@deriemaecker.be • www.deriemaecker.be

Op de kaft is de penning van "Het Land van Aalst" (1617) weergegeven. Op de voorzijde staat het wapenschild van de twee steden Aalst en Geraardsbergen, op de achterzijde dat van de vijf baroniën Rode, Gavere, Zottegem, Boelare en Schorisse.

G. VANDE WINKEL W. VERNAEVE Bibliografie 2010	313-372
R.J. VAN DE MAELE De auto en het milieu te Aalst	373-382
Tentoonstelling brengt Simoensonderzoek in stroomversnelling	383-386
Lijst van de beschermende en steunende leden 2011	387-388
Vernieuwing van de abonnementen voor 2012	389
Inhoudstafel Jaargang 2011	390-392

